

15.4.2024

A9-0275/2

Poprawka 2

Cristian-Silviu Buşoi

w imieniu Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

Sprawozdanie

A9-0275/2023

Alin Mituţa

Środki mające na celu zmniejszenie kosztów wdrażania gigabitowych sieci łączności elektronicznej oraz uchylene dyrektywy 2014/61/UE (akt w sprawie infrastruktury gigabitowej)

(COM(2023)0094 – C9-0028/2023 – 2023/0046(COD))

Wniosek dotyczący rozporządzenia

–

POPRAWKI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO*

do wniosku Komisji

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/...

z dnia ...

w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów wdrażania gigabitowych sieci łączności elektronicznej, zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/2120 i uchylające dyrektywę 2014/61/UE (akt w sprawie infrastruktury gigabitowej)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

* Poprawki: tekst nowy lub zmieniony został zaznaczony kursywą i wytłuszczonym drukiem; symbol ■ sygnalizuje skreślenia.

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,²

¹ Opinia z dnia 12 lipca 2023 r. (Dz.U. C 349 z 29.9.2023, s.11).

² Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia,,,(dotychczas nieopublikowane) oraz
decyzja Rady z dnia...

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W ciągu ostatniego dziesięciolecia gospodarka cyfrowa gruntownie przekształciła rynek wewnętrzny. Wizją Unii jest gospodarka cyfrowa, która niesie trwałe korzyści natury gospodarczej i społecznej w oparciu o doskonałą, **niezawodną** i bezpieczną łączność dla wszystkich i wszędzie w Europie, w **tym na obszarach wiejskich, oddalonych i słabo zaludnionych, a także w korytarzach transportowych**. Infrastruktura cyfrowa wysokiej jakości oparta na sieci o bardzo dużej przepustowości (VHCN) zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972³ stanowi podstawę niemal wszystkich sektorów nowoczesnej i innowacyjnej gospodarki. **Może ona zapewniać innowacyjne usługi, usprawnić operacje biznesowe oraz stworzyć inteligentne, zrównoważone i cyfrowe społeczeństwa, przyczyniając się jednocześnie do osiągnięcia celów klimatycznych Unii**. Ma ona strategiczne znaczenie dla spójności społecznej i terytorialnej oraz ogólnie w kontekście konkurencyjności, **odporności, niezależności cyfrowej** i wiodącej roli Unii w dziedzinie technologii cyfrowych. **Cyfryzacja ma głęboki wpływ na codzienne życie społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturalne wszystkich mieszkańców Unii. W związku z tym ograniczony dostęp do sieci i jej niewystarczająca rozbudowa mogą pogłębiać nierówności społeczne, tworząc w ten sposób nową przepaść cyfrową między osobami, które mogą w pełni korzystać z wydajnej i bezpiecznej łączności cyfrowej umożliwiającej im dostęp do szerokiego zakresu usług, a osobami, które nie są w stanie z takiej łączności korzystać. Dlatego też rozwój VHCN w regionach wiejskich, oddalonych i słabo zaludnionych, a także w mieszkaniach socjalnych powinien być – jako jeden z kluczowych aspektów włączenia społecznego – priorytetem publicznych projektów inwestycyjnych**. W związku z tym osoby fizyczne i prawne w sektorze prywatnym i publicznym powinny mieć możliwość uczestniczenia w gospodarce cyfrowej.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej (Dz.U. L 321 z 17.12.2018, s. 36).

- (2) Szybki rozwój techniki, wzrost wykładniczy ruchu w internecie i rosnące zapotrzebowanie na zaawansowaną łączność o bardzo dużej przepustowości nabrały jeszcze większego tempa w czasie pandemii COVID-19. W rezultacie cele określone w komunikacie Komisji z dnia 19 maja 2010 zatytułowanym „Agenda cyfrowa dla Europy” zostały w dużej mierze osiągnięte, ale też stały się nieaktualne. Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu o przepustowości 30 Mb/s wzrósł z 58,1 % w 2013 r. do 90 % w 2022 r. Zapewnienie dostępności łączności o przepustowości tylko 30 Mb/s nie jest już dostosowane do przyszłych wyzwań i nie jest spójne z nowymi celami określonymi w dyrektywie (UE) 2018/1972 w zakresie zapewnienia łączności i powszechnej dostępności *VHCN*. W związku z tym w decyzji (UE) 2022/2481 Parlamentu Europejskiego i Rady UE⁴ określiła zaktualizowane cele na 2030 r., które lepiej odpowiadają przewidywanym przyszłym potrzebom w zakresie łączności i w ramach których wszystkie europejskie gospodarstwa domowe powinny być objęte siecią gigabitową, a wszystkie obszary zaludnione – ***ultraszybką siecią bezprzewodową nowej generacji o wydajności dorównującej co najmniej sieci 5G.***

⁴ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz.U. L 323 z 19.12.2022, s. 4).

- (3) Aby osiągnąć te cele, prowadzona polityka musi doprowadzić do przyspieszenia, **uproszczenia** i obniżenia kosztów wdrażania stacjonarnych i bezprzewodowych sieci o bardzo dużej przepustowości na całym terytorium Unii, w tym poprzez stosowne planowanie, **wzmocnioną** koordynację i **wprowadzenie uproszczonych i sprawnych procedur udzielania zezwoleń, aby zmniejszyć** obciążenia administracyjne **spoczywające na operatorach i administracji krajowej.**
- (4) **Zintegrowanie infrastruktury w przestrzeni kosmicznej z infrastrukturą naziemną jest ważne dla rozwoju łączności i przygotowania się na kolejną falę infrastruktury cyfrowej, co pozwoli Unii zająć pozycję lidera. Niedawny postęp techniczny umożliwił pojawienie się konstelacji łączności satelitarnej i stopniowo oferuje usługi łączności o dużej prędkości i stosunkowo niskim opóźnieniu, dzięki czemu możliwa jest poprawa łączności i wzrost spójności w całej Unii, w tym w jej regionach najbardziej oddalonych oraz w obszarach wiejskich, oddalonych i słabo zaludnionych. W związku z tym przy planowaniu i wdrażaniu w całej Unii stacjonarnych i bezprzewodowych sieci o bardzo dużej przepustowości można uwzględniać zasoby przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/588⁵, a w szczególności potencjalne komercyjne możliwości dostępu do internetu za pośrednictwem przyszłej konstelacji satelitów, oraz przyczyniać się, w miarę możliwości, do wdrażania VHCN. Należy podkreślić, że łączność satelitarna obejmuje również elementy naziemne, a niniejsze rozporządzenie może ułatwiać ich rozmieszczenie.**

⁵ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/588 z dnia 15 marca 2023 r. ustanawiające unijny program bezpiecznej łączności na lata 2023–2027 (Dz.U. L 79 z 17.3.2023, s. 1).**

- (5) Rozwój sieci VHCN w całej Unii wymaga znaczących inwestycji, z których dużą część stanowią koszty robót inżynieryjno-budowlanych. Wspólne korzystanie z infrastruktury technicznej ograniczyłoby konieczność wykonywania kosztownych robót inżynieryjno-budowlanych i zwiększyłoby skuteczność rozwoju zaawansowanych sieci szerokopasmowych.
- (6) Znaczną część tych kosztów wdrażania *VHCN* powodują nieefektywne rozwiązania stosowane w procesie rozwoju sieci szerokopasmowych związane z:
- (a) wykorzystaniem istniejącej infrastruktury pasywnej, np. kanalizacji kablowych, linii kablowych, studzienek włazowych, szafek ulicznych, słupów, masztów, anten, wież i innych konstrukcji wsporczych;
 - (b) wąskimi gardłami związanymi z koordynacją prac inżynieryjno-budowlanych *prowadzonych przez operatorów sieci lub podmioty sektora publicznego*;
 - (c) uciążliwymi i *przedłużającymi się* procedurami administracyjnymi dotyczącymi udzielania zezwoleń oraz
 - (d) wąskimi gardłami dotyczącymi wdrażania sieci wewnątrz budynków, co powoduje powstawanie znacznych barier finansowych, w szczególności na obszarach wiejskich.

- (7) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE⁶, która została przyjęta w celu zaspokojenia potrzeby obniżenia kosztów zapewnienia dostępu szerokopasmowego, obejmowała środki dotyczące współdzielenia infrastruktury, koordynacji robót budowlanych oraz zmniejszenia obciążenia administracyjnego. Aby jeszcze bardziej ułatwić rozwój *VHCN*, w tym sieci światłowodowych i sieci 5G, Rada Europejska w konkluzjach w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy z dnia 9 czerwca 2020 r. wezwała do przyjęcia pakietu dodatkowych środków wychodzących naprzeciw bieżącym i nowym potrzebom w zakresie wdrażania sieci, w tym poprzez przegląd dyrektywy 2014/61/UE.
- (8) Środki przewidziane w dyrektywie 2014/61/UE przyczyniły się do zmniejszenia kosztów wdrażania szybkich sieci łączności elektronicznej. Środki te należy jednak wzmocnić i *usprawnić*, aby jeszcze bardziej zmniejszyć koszty i przyspieszyć wdrażanie sieci.
- (9) Środki mające na celu zwiększenie efektywności wykorzystania istniejącej infrastruktury publicznej i prywatnej oraz zmniejszenie kosztów nowych robót inżyniersko-budowlanych i przeszkód utrudniających ich wykonywanie powinny w istotny sposób przyczynić się do zapewnienia szybkiego i powszechnego wdrażania *VHCN*, **w tym na obszarach wiejskich, oddalonych lub słabo zaludnionych, jak również w korytarzach transportowych**. Środki te powinny przyczynić się do utrzymania efektywnej konkurencji bez szkody dla bezpieczeństwa, ochrony i sprawnego funkcjonowania istniejącej infrastruktury **lub dla zdrowia publicznego i środowiska. Należy uwzględnić odpowiednie metody i dane naukowe**.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/61/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie środków mających na celu zmniejszenie kosztów realizacji szybkich sieci łączności elektronicznej (Dz.U. L 155 z 23.5.2014, s. 1).

- (10) Niektóre państwa członkowskie przyjęły środki mające na celu zmniejszenie kosztów rozwoju sieci szerokopasmowych, w tym środki, których zakres wykracza poza przepisy dyrektywy 2014/61/UE. Środki te nadal jednak znacznie się różnią w poszczególnych państwach członkowskich, a wyniki ich stosowania są zróżnicowane w całej Unii. Zwiększenie skali niektórych z tych rozwiązań w perspektywie całej Unii oraz wprowadzenie nowych wzmocnionych środków mogłoby istotnie przyczynić się do lepszego funkcjonowania jednolitego rynku cyfrowego. Ponadto zróżnicowane wymogi regulacyjne i niespójne wdrażanie przepisów unijnych niekiedy uniemożliwiają współpracę między podmiotami wykonującymi zadania z zakresu użyteczności publicznej. Różnice te mogą również stwarzać bariery wejścia dla nowych przedsiębiorstw dostarczających publiczne sieci łączności elektronicznej lub urządzenia towarzyszące lub upoważnionych do dostarczania takich sieci lub urządzeń, których zdefiniowano w art. 2 pkt 29 dyrektywy (UE) 2018/1972 (zwanymi dalej „operatorami”). Różnice te mogą też ograniczać nowe możliwości rynkowe, co utrudnia rozwój rynku wewnętrznego użytkownika i wdrażania infrastruktury technicznej na potrzeby *VHCN*. Co więcej, środki przedstawione w krajowych planach działania i sprawozdaniach z wdrażania przyjętych przez państwa członkowskie na podstawie zalecenia Komisji (UE) 2020/1307⁷ nie obejmują wszystkich obszarów dyrektywy 2014/61/UE ani nie odnoszą się do wszystkich kwestii w sposób spójny i kompletny. Taka sytuacja ma miejsce pomimo tego, że niezbędne jest podjęcie działań w całym procesie rozwoju i we wszystkich sektorach, aby osiągnąć spójne i znaczące oddziaływanie. ***Należy zachęcać państwa członkowskie do dalszego wdrażania określonych w zaleceniu (UE) 2020/1307 najlepszych praktyk, które mogą ułatwić wykonanie niniejszego rozporządzenia zgodnie z zasadą minimalnej harmonizacji.***

⁷ Zalecenie Komisji (UE) 2020/1307 z dnia 18 września 2020 r. w sprawie wspólnego unijnego zestawu narzędzi służących zmniejszeniu kosztów wprowadzania sieci o bardzo dużej przepustowości oraz zapewnieniu terminowego i sprzyjającego inwestycjom dostępu do widma radiowego 5G, aby wspierać łączność z myślą o odbudowie gospodarki po kryzysie związanym z COVID-19 w Unii (Dz.U. L 305 z 21.9.2020, s. 33).

- (11) Celem niniejszego rozporządzenia jest wzmocnienie oraz ujednoczenie praw i obowiązków mających zastosowanie w całej Unii, aby przyspieszyć rozwój *VHCN oraz koordynację między sektorami, w tym w zakresie sieci szkieletowych i ultraszybkich sieci bezprzewodowych nowej generacji o wydajności dorównującej co najmniej sieci 5G*. Z powodu utrzymującej się fragmentacji rynków łączności elektronicznej przedsiębiorstwa dostarczające lub upoważnione do dostarczania sieci łączności elektronicznej nie mogą osiągnąć korzyści skali. **Brak wysokojakościowej łączności w Unii** może mieć silny pośredni wpływ na handel transgraniczny i transgraniczne świadczenie usług, ponieważ wiele usług można świadczyć tylko wtedy, gdy w całej Unii istnieje odpowiednio wydajna sieć. Niniejsze rozporządzenie, choć skuteczniej zapewnienia równe warunki działania, nie uniemożliwia państwom członkowskim wprowadzenia lub utrzymania **przepisów krajowych zgodnych z prawem Unii, które służą promowaniu wspólnego korzystania z istniejącej infrastruktury technicznej lub umożliwiają bardziej efektywne i szybsze wdrażanie nowej infrastruktury technicznej poprzez uzupełnienie praw i obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu lub poprzez wprowadzenie ambitniejszych przepisów; oferuje ono również rozwiązania służące osiągnięciu jego celów**. Państwa członkowskie mogłyby na przykład **przyjąć także bardziej rygorystyczne lub bardziej szczegółowe przepisy dotyczące: skrócenia terminów na udzielenie lub odmowę udzielenia zezwoleń niezbędnych do wdrożenia; wprowadzenia dodatkowych zwolnień z obowiązku uzyskania zezwolenia; rozszerzenia przepisów dotyczących koordynacji robót budowlanych również na projekty finansowane ze środków prywatnych lub wprowadzenia wymogu, aby więcej informacji na temat infrastruktury technicznej lub planowanych robót budowlanych było przekazywanych do pojedynczego punktu informacyjnego w formie elektronicznej; rozszerzenia na budynki prywatne przepisów dotyczących dostępu do istniejącej infrastruktury technicznej, a także wprowadzenia dalszych środków w celu przyspieszenia procedur udzielania zezwoleń**, pod warunkiem że nie naruszają one prawa Unii, w tym przepisów niniejszego rozporządzenia.

- (12) Aby zapewnić pewność prawa, w tym w odniesieniu do szczegółowych środków regulacyjnych nałożonych na podstawie tytułu II **część II** rozdziały II–IV dyrektywy (UE) 2018/1972, dyrektywy **Komisji** 2002/77/WE⁸ i **dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555**⁹, przepisy *tych* dyrektyw powinny mieć pierwszeństwo przed przepisami niniejszego rozporządzenia. ***Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla możliwości utrzymania lub wprowadzenia przez krajowe organy regulacyjne środków wykraczających poza zakres stosowania niniejszego rozporządzenia, takich jak obowiązki w zakresie dostępu do okablowania wewnątrzbudynkowego zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/1972.***

⁸ Dyrektywa Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej (Dz.U. L 249 z 17.9.2002, s. 21).

⁹ ***Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80).***

- (13) Dla operatorów, w szczególności nowych podmiotów na rynku, o wiele bardziej wydajne może być wykorzystywanie już istniejącej infrastruktury technicznej, w tym należącej do innych podmiotów wykonujących zadania z zakresu użyteczności publicznej, na potrzeby rozwoju *VHCN* lub urządzeń towarzyszących. Dotyczy to w szczególności obszarów, na których nie jest dostępna odpowiednia sieć łączności elektronicznej lub na których budowa nowej infrastruktury technicznej może być nieopłacalna. Ponadto synergie między sektorami mogą znacząco ograniczyć zapotrzebowanie na roboty budowlane związane z wdrażaniem VHCN. Ponowne wykorzystanie może również przyczynić się do zmniejszenia kosztów społecznych i środowiskowych związanych z takimi robotami, takich jak zanieczyszczenie, hałas i zatory komunikacyjne. Z tego względu niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie nie tylko do operatorów, ale również do właścicieli lub podmiotów uprawnionych do użytkowania rozległej i wszechobecnej infrastruktury technicznej odpowiedniej do instalacji elementów sieci łączności elektronicznej, takich jak sieci techniczne wykorzystywane do dostarczania usług elektroenergetycznych, gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych i odprowadzania wód opadowych, a także usług grzewczych i transportowych. W przypadku podmiotów uprawnionych nie powoduje to zmian jakichkolwiek praw własności osób trzecich *ani nie ogranicza korzystania z takich praw. W stosownych przypadkach należy w tym celu uwzględnić również prawa najemców.*

- (14) W celu usprawnienia wdrażania *VHCN* na rynku wewnętrznym w niniejszym rozporządzeniu należy ustanowić na rzecz przedsiębiorstw, które dostarczają publiczne sieci łączności elektronicznej lub urządzenia towarzyszące (w tym przedsiębiorstw o charakterze publicznym), prawa dostępu do infrastruktury technicznej bez względu na jej położenie, na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach dających się pogodzić z normalnym wykonywaniem praw własności. Obowiązek udzielenia dostępu do infrastruktury technicznej nie powinien naruszać praw właściciela gruntu lub budynku, w którym znajduje się ta infrastruktura.

- (15) W szczególności, biorąc pod uwagę szybki rozwój **przedsiębiorstw**, które **głównie dostarczają urządzenia towarzyszące**, takich jak „przedsiębiorstwa stawiające wieże telekomunikacyjne”, oraz ich coraz bardziej znaczącą rolę jako dostawców usług dostępu do infrastruktury technicznej odpowiedniej do instalacji elementów bezprzewodowych sieci łączności elektronicznej, takich jak sieć 5G, definicję „operatora sieci” należy rozszerzyć poza przedsiębiorstwa dostarczające lub upoważnione do dostarczania sieci łączności elektronicznej oraz operatorów innych rodzajów sieci, takich jak sieci transportowe, gazowe lub elektroenergetyczne, w celu uwzględnienia przedsiębiorstw dostarczających urządzenia towarzyszące, które to przedsiębiorstwa powinny w ten sposób zostać objęte wszystkimi obowiązkami i korzyściami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, z wyjątkiem przepisów dotyczących wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej i dostępu.
- Aby zapewnić ciągłość usług i przewidywalność w zakresie planowanego wdrażania urządzeń towarzyszących, osoby prawne będące głównie najemcami gruntów lub posiadaczami innych niż prawa własności praw do gruntów, na których planuje się zainstalowanie takich urządzeń lub na których urządzenia takie zostały zainstalowane z myślą o wdrażaniu elementów VHCN, lub zarządzające umowami najmu w imieniu właścicieli gruntów, i operatorzy powinni negocjować w dobrej wierze dostęp do gruntów i informować krajowe organy regulacyjne o zawieranych umowach, w tym o wynegocjowanych cenach, które powinny w stosownych przypadkach odzwierciedlać warunki rynkowe. Aby ułatwić takie negocjacje, państwa członkowskie mogłyby zapewnić wytyczne, w szczególności dotyczące opłaty za dostęp do gruntów.***

- (16) *Państwa członkowskie powinny być w stanie rozszerzyć obowiązki określone w niniejszym rozporządzeniu na podmioty nieobjęte zakresem jego stosowania, takie jak jednostki organizacyjne nieposiadające na mocy prawa osobowości prawnej, które mają jednak zdolność prawną i mogą w pełni uczestniczyć w transakcjach gospodarczych, lub przedsiębiorstwa korzystające z koncesji udzielonych przez organy publiczne.*
- (17) Z uwagi na niski stopień zróżnicowania obiekty techniczne sieci mogą w wielu przypadkach pomieścić jednocześnie wiele różnych elementów sieci łączności elektronicznej bez wpływu na główną świadczoną usługę i przy minimalnych kosztach adaptacji. Elementy te powinny obejmować i umożliwiać świadczenie usług dostępu szerokopasmowego o przepustowości wynoszącej co najmniej 100 Mb/s zgodnie z zasadą neutralności technologicznej. W związku z tym infrastruktura techniczna przeznaczona tylko do umieszczenia w niej innych elementów sieci, która sama nie staje się aktywnym elementem sieci, może być zasadniczo wykorzystywana do ulokowania w niej kabli i urządzeń łączności elektronicznej oraz wszelkich innych elementów sieci łączności elektronicznej, niezależnie od jej aktualnego użytkowania lub własności, względów bezpieczeństwa lub przyszłych interesów gospodarczych właściciela infrastruktury. Infrastruktura techniczna publicznych sieci łączności elektronicznej może w zasadzie być również wykorzystywana do umieszczania w niej elementów innych sieci. W związku z tym w odpowiednich przypadkach operatorzy publicznych sieci łączności elektronicznej powinni móc udzielić dostępu do swoich sieci na potrzeby wdrożenia innych sieci. *Państwa członkowskie* powinny mieć możliwość *określenia formalnych wymogów administracyjnych dotyczących tych wniosków o dostęp, takich jak forma tych wniosków lub wzór umowy lub projekt instalacji VHCN*. Bez uszczerbku dla realizacji szczególnego interesu ogólnego związanego ze świadczeniem usługi głównej należy równocześnie wspierać synergie między operatorami sieci, tak aby przyczyniały się one do osiągnięcia celów cyfrowych określonych w decyzji (UE) 2022/2481.

- (18) W przypadku braku uzasadnionego wyjątku elementy infrastruktury technicznej, które są własnością podmiotów sektora publicznego lub są przez nie kontrolowane – **w tym w przypadku gdy są zarządzane przez podmiot, któremu powierzono wykonywanie zadań w imieniu tych podmiotów sektora publicznego** – nawet jeżeli nie stanowią one części sieci, mogą służyć również do umieszczania elementów sieci łączności elektronicznej i powinny być w **takich przypadkach** udostępniane w celu ułatwienia instalacji elementów **VHCN**, w szczególności sieci bezprzewodowych. Przykładami elementów infrastruktury technicznej są budynki, w **tym ich dachy i części fasad**, wejścia do budynków oraz wszelkie inne składniki mienia, w tym wyposażenie ulic, np. latarnie, znaki uliczne, sygnalizacja świetlna, billboardy i **konstrukcje punktów poboru opłat na autostradach**, a także przystanki autobusowe i tramwajowe, stacje metra i **kolejowe oraz tunele**. Obowiązkiem państw członkowskich, **we współpracy z organami regionalnymi i lokalnymi**, jest wskazanie konkretnych **kategorii infrastruktury technicznej** będącej własnością podmiotów sektora publicznego lub kontrolowanych przez nie na ich terytorium, w przypadku których nie można stosować obowiązków w zakresie dostępu, na przykład ze względu na ich wartość architektoniczną, historyczną, religijną **lub przyrodniczą, ze względu na bezpieczeństwo narodowe lub bezpieczeństwo ruchu drogowego. Aby zapewnić akceptację społeczną i zrównoważone wdrażanie, elementy VHCN powinny mieć minimalny wpływ wizualny.**

(19) *Z jednej strony całe obszary, zwłaszcza w regionach wiejskich, mogłyby pozostać pozbawione łączności z tego powodu, że infrastruktura sektora publicznego nie pozwala na instalację elementów VHCN lub nie jest do tego celu odpowiednia. Z drugiej strony, czasem jedynym rozwiązaniem jest umieszczenie takich elementów na budynkach komercyjnych. Aby zapewnić łączność na obszarach oddalonych i słabo zaludnionych oraz zniwelować przepaść cyfrową między obszarami wiejskimi a obszarami zurbanizowanymi, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum ingerencji we własność prywatną, w przypadku gdy nie ma alternatywy dla rozwoju VHCN na danym obszarze, państwa członkowskie mogłyby przewidzieć, że po spełnieniu pewnych określonych warunków właściciele prywatnych budynków komercyjnych znajdujących się na obszarach wiejskich lub oddalonych powinni udzielać operatorom dostępu do takich budynków na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach oraz po cenach odzwierciedlających warunki rynkowe. Obowiązek ten miałby zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki: na danym obszarze nie ma dostępnej VHCN tego samego typu – stacjonarnej lub mobilnej – jak sieć, którą podmiot ubiegający się o dostęp zamierza wdrożyć, i zgodnie z informacjami uzyskanymi za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego w dniu złożenia wniosku nie ma planu takiego wdrożenia; na danym obszarze nie ma dostępnej istniejącej infrastruktury technicznej będącej własnością operatorów sieci lub podmiotów sektora publicznego lub przez nich kontrolowanej, która pod względem technicznym jest odpowiednia do umieszczenia w niej elementów VHCN.*

- (20) Niniejsze rozporządzenie nie powinno naruszać wszelkich szczegółowych zabezpieczeń niezbędnych do zapewnienia **bezpieczeństwa narodowego**, ochrony i zdrowia publicznego, bezpieczeństwa i integralności sieci, w szczególności infrastruktury krytycznej – jak określono w prawie krajowym – oraz do zapewnienia, aby główna usługa świadczona przez operatora sieci **lub podmiot sektora publicznego** nie została zakłócona, w szczególności w sieciach wykorzystywanych do dostarczania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przepisy ogólne w prawie krajowym zakazujące operatorom sieci prowadzenia negocjacji dotyczących dostępu do infrastruktury technicznej z przedsiębiorstwami udostępniającymi sieci łączności elektronicznej lub urzędzenia towarzyszące lub upoważnionymi do dostarczania takich sieci lub urzędzeń mogłyby jednak uniemożliwić stworzenie rynku dostępu do infrastruktury technicznej. Dlatego takie przepisy ogólne należy znieść. Jednocześnie środki określone w niniejszym rozporządzeniu nie powinny uniemożliwiać państwom członkowskim zachęcania operatorów infrastruktury użyteczności publicznej do udzielania dostępu do infrastruktury poprzez wyłączenie dochodów uzyskiwanych z tytułu udostępniania ich infrastruktury technicznej przy obliczaniu taryf dla użytkowników końcowych z tytułu działalności głównej takiego operatora, zgodnie z obowiązującym prawem Unii.

- (21) W celu zapewnienia pewności prawa i uniknięcia nieproporcjonalnego obciążenia dla operatorów sieci wynikającego z jednoczesnego stosowania dwóch odrębnych systemów dostępu do tej samej infrastruktury technicznej infrastruktura techniczna podlegająca obowiązkom w zakresie dostępu nałożonym przez krajowe organy regulacyjne na podstawie dyrektywy (UE) 2018/1972 lub obowiązkom w zakresie dostępu wynikającym ze stosowania unijnych zasad pomocy państwa nie powinna podlegać obowiązkom w zakresie dostępu określonym w niniejszym rozporządzeniu, dopóki obowiązują wcześniej wspomniane obowiązki w zakresie dostępu. Niniejsze rozporządzenie powinno mieć jednak zastosowanie w przypadku gdy krajowy organ regulacyjny nałożył obowiązek w zakresie dostępu na podstawie dyrektywy (UE) 2018/1972, który ogranicza możliwość korzystania z danej infrastruktury technicznej. Może to mieć miejsce na przykład w sytuacji, gdy operator planujący podłączenie stacji bazowych wnioskuje o dostęp do istniejącej infrastruktury technicznej, w odniesieniu do której nałożono obowiązki w zakresie dostępu na hurtowym rynku usługi dedykowanej przepustowości w rozumieniu zalecenia Komisji (UE) 2020/2245¹⁰.

¹⁰ Zalecenie Komisji (UE) 2020/2245 z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie rynków właściwych w zakresie produktów i usług telekomunikacyjnych w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 ustanawiającą Europejski kodeks łączności elektronicznej, 18 grudnia 2020 r., C(2020) 8750, (Dz.U. L 439 z 29.12.2020, s. 23).

(22) Aby zapewnić proporcjonalność i zachować zachęty inwestycyjne, operator sieci lub podmiot sektora publicznego powinien mieć prawo odmówić dostępu do określonej infrastruktury technicznej z obiektywnych i uzasadnionych przyczyn.

W szczególności dana infrastruktura techniczna będącą przedmiotem wniosku o udzielenie dostępu może nie być odpowiednia pod względem technicznym z uwagi na określone okoliczności lub z powodu braku w danym momencie wolnego miejsca, lub też ze względu na odpowiednio wykazane – na przykład w publicznie dostępnych planach inwestycyjnych – przyszłe zapotrzebowanie na miejsce. Aby uniknąć potencjalnego zakłócenia konkurencji lub jakiegokolwiek możliwego nadużycia warunków odmowy dostępu, każda taka odmowa powinna być należycie uzasadniona i oparta na obiektywnych i szczegółowych powodach. Przykładowo takie powody nie zostałyby uznane za obiektywne, gdyby przedsiębiorstwo dostarczające lub upoważnione do dostarczania sieci łączności elektronicznej wdrożyło infrastrukturę techniczną dzięki koordynacji robót budowlanych we współpracy z operatorem sieci innym niż operator sieci łączności elektronicznej i odmówiło udzielenia dostępu na podstawie domniemanego braku miejsca na umieszczenie elementów *VHCN*, wynikającego z decyzji podjętych przez kontrolowane przez nie przedsiębiorstwo. W takim przypadku może dojść do zakłócenia konkurencji, jeżeli na obszarze, którego *potencjalnie* dotyczy wniosek o udzielenie dostępu, nie ma innej *VHCN*. Podobnie, w określonych okolicznościach wspólne korzystanie z infrastruktury mogłoby *zagrozić* bezpieczeństwu lub zdrowiu publicznemu, ochronie i integralności sieci – w tym infrastruktury krytycznej – lub *zagrozić* świadczeniu usług, które są w głównej mierze świadczone za pośrednictwem danej infrastruktury.

Ponadto, jeżeli operator sieci **zapewnia już pasywny** hurtowy fizyczny dostęp do sieci łączności elektronicznej, który zaspokajałby potrzeby podmiotu ubiegającego się o dostęp, takie jak ciemne włókna światłowodowe lub uwolnienie światłowodu, to udzielenie dostępu do bazowej infrastruktury technicznej mogłoby mieć niekorzystne skutki ekonomiczne dla jego modelu biznesowego, w szczególności dla modelu biznesowego operatorów oferujących wyłącznie usługi hurtowego dostępu, a także na zachęty inwestycyjne, **tworząc w ten sposób przeszkodę dla szybkiego rozwoju VHCN na obszarach wiejskich i oddalonych. Niniejsze rozporządzenie nie uniemożliwia państwowym członkowskim ograniczenia warunków odmowy dostępu ze względu na istnienie alternatywnej oferty dotyczącej ciemnych włókien światłowodowych lub uwolnienia światłowodu, w przypadku gdy takie produkty nie stanowią na danym rynku realnego alternatywnego środka pasywnego hurtowego dostępu fizycznego do sieci łączności elektronicznej. Bez uszczerbku dla dyrektywy 2002/77/WE należy unikać nieefektywnego powielania elementów VHCN stwarzającego ryzyko dla początkowych inwestycji i planów inwestycyjnych, w szczególności na obszarach wiejskich, gdzie więcej niż jedna VHCN na danym obszarze może nie być ekonomicznie opłacalna, pod warunkiem że wynik takiej decyzji pozostanie zgodny z zasadą równego traktowania.** Ocena sprawiedliwego i rozsądnego charakteru warunków dotyczących takich alternatywnych środków hurtowego dostępu fizycznego powinna uwzględniać, między innymi, model biznesowy przedsiębiorstwa dostarczającego publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnionego do dostarczania takich sieci oraz konieczność uniknięcia jakiegokolwiek wzmocnienia znaczącej pozycji rynkowej – jeżeli taka istnieje – którejkolwiek ze stron, **oraz czy podmiot zapewniający dostęp uzależnia lub łączy dostęp z usługami, które nie są absolutnie niezbędne.**

(23) *Aby zachować zachęty inwestycyjne oraz uniknąć niepożądanych i niezamierzonych skutków gospodarczych dla modelu biznesowego operatora, który jako pierwszy wdrożył sieci typu światłowód do lokalu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, państwa członkowskie, które w prawie krajowym stosują już podobne podstawy do odmowy zgodnie z prawem Unii, mogą przewidzieć, że gdy przedsiębiorstwo dostarczające lub upoważnione do dostarczania sieci łączności elektronicznej ubiega się o dostęp do jedynej sieci światłowodowej znajdującej się na docelowym obszarze jego zasięgu, strona udzielająca dostępu może odmówić dostępu do swojej infrastruktury technicznej, jeśli zapewni – na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach – realne alternatywne środki hurtowego aktywnego dostępu, które będą odpowiednie do dostarczania VHCN. Taki hurtowy aktywny dostęp powinien zapewniać występującemu z wnioskiem operatorowi dostępność VHCN oraz możliwość świadczenia usług o jakości i cechach właściwych dla VHCN, które będą porównywalne z dostępem pasywnym, takich jak ciemnych włókien światłowodowych lub uwolnienia światłowodu, pod względem możliwości dotyczących jakości lub charakterystyki usług. Ponadto te realne alternatywne środki hurtowego aktywnego dostępu należy dostarczać w sposób niedyskryminujący i otwarty. W tym celu operator zapewniający innym operatorom dostęp powinien stosować równoważne warunki w porównywalnych okolicznościach i powinien zapewniać innym operatorom usługi i informacje na takich samych warunkach i o takiej samej jakości, jakie zapewnia w przypadku swoich własnych usług, lub takich samych, jak zapewniają jego spółki zależne lub partnerzy, aby zagwarantować równe traktowanie, stwarzając równe możliwości dla wszystkich operatorów, w tym dla operatora zapewniającego dostęp.*

(24) Aby ułatwić ponowne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej, w przypadku gdy operatorzy zwracają się z wnioskiem o udzielenie dostępu na danym obszarze, operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego będący właścicielami infrastruktury technicznej lub ją kontrolujący powinni przedstawić ofertę dotyczącą wspólnego korzystania z ich urządzeń na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, również cenowych, chyba że dostępu odmówiono z obiektywnych i uzasadnionych przyczyn. Podmioty sektora publicznego powinny być również zobowiązane do oferowania dostępu na niedyskryminujących warunkach. W zależności od okoliczności istnieje kilka czynników, które mogą mieć wpływ na warunki, na jakich udzielany jest dostęp. Takie czynniki obejmują: (a) wszelkie ■ zapobiegawcze środki ochronne, jakie należy podjąć w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na bezpieczeństwo, ochronę i integralność sieci; (b) ustalenia dotyczące odpowiedzialności w przypadku uszkodzeń; (c) korzystanie z dotacji publicznych na budowę infrastruktury, w tym szczególne warunki związane z takimi dotacjami lub przewidziane w prawie krajowym zgodnie z prawem Unii; (d) zdolność zapewnienia lub dostarczenia przepustowości infrastruktury wystarczającej do wypełniania zadań z zakresu użyteczności publicznej oraz (e) wszelkie ograniczenia wynikające z przepisów krajowych mające na celu ochronę środowiska, **z uwzględnieniem minimalizacji wizualnych skutków dla infrastruktury, aby zapewnić akceptację społeczną**, ochronę zdrowia publicznego i bezpieczeństwa publicznego lub wynikające z lokalnych lub krajowych celów w zakresie zagospodarowania przestrzennego.

- (25) Inwestycje w infrastrukturę techniczną publicznych sieci łączności elektronicznej lub urzędzeń towarzyszących powinny bezpośrednio przyczyniać się do realizacji celów określonych w decyzji (UE) 2022/2481 i ograniczać ryzyko **zachowań** oportunistycznych. **Ponieważ na operatorów sieci, w tym operatorów i podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej oraz podmioty sektora publicznego, nakładane są obowiązki w zakresie dostępu , kryteria ustalania uczciwych i rozsądnych cen oraz unikania nadmiernie wysokich cen powinny uwzględniać ich różną sytuację i modele biznesowe. Na przykład wszyscy dostawcy dostępu powinni mieć odpowiednią możliwość odzyskania kosztów, które ponoszą w celu zapewnienia dostępu do swojej infrastruktury technicznej, jak również wszelkich dodatkowych kosztów konserwacji i adaptacji związanych z zapewnianiem dostępu do takiej infrastruktury. W szczególności wszelkie nakładane na operatorów – w tym przedsiębiorstwa dostarczające sieci i usługi łączności elektronicznej lub tylko urządzenia towarzyszące lub upoważnione do ich dostarczania – obowiązki w zakresie dostępu do istniejącej infrastruktury technicznej lub koordynacji robót budowlanych **powinny w pełni** uwzględniać szereg czynników, takich jak ■ efektywność ekonomiczna tych inwestycji w oparciu o ich profil ryzyka, jak również **potrzebę uzyskania godziwego zwrotu z inwestycji i potrzebę** harmonogramu uzyskiwania takiego zwrotu.**

Ponadto przy ustalaniu cen dostępu należy zapewnić stosowne uwzględnienie różnych modeli biznesowych tych operatorów, którzy zapewniają przede wszystkim urządzenia towarzyszące i oferują dostęp fizyczny do co najmniej jednego dostawcy publicznych sieci łączności elektronicznej, przy uwzględnieniu odpowiednich wskazówek Komisji. W kontekście ustalania cen i warunków przez operatorów sieci i podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę, podmioty udzielające dostępu albo organy ds. rozstrzygania sporów przy określaniu, czy ceny i warunki są sprawiedliwe i rozsądne, jako czynników odniesienia mogą użyć niektórych istniejących umów i warunków handlowych uzgodnionych między podmiotami ubiegającymi się o dostęp a stronami udzielającymi dostępu, ponieważ umowy takie odzwierciedlają ceny i warunki rynkowe w momencie ich zawierania. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla przeprowadzanej przez organy ds. rozstrzygania sporów oceny, która może uwzględnić między innymi fakt, że przedstawione przez strony umowy nie spełniają kryteriów ustalania cen określonych w niniejszym rozporządzeniu.

- (26) Podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub ją kontrolujące mogą nie posiadać wystarczających zasobów, doświadczenia lub niezbędnej wiedzy technicznej, aby prowadzić negocjacje z operatorami w sprawie dostępu. Aby ułatwić tym podmiotom sektora publicznego dostęp do infrastruktury technicznej, można by wyznaczyć organ, który koordynowałby wnioski o udzielenie dostępu, zapewniałby porady prawne i techniczne na potrzeby negocjowania warunków dostępu oraz udostępniałby istotne informacje na temat takiej infrastruktury technicznej za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. Podmiot koordynujący mógłby również wspierać podmioty sektora publicznego w przygotowywaniu wzorów umów oraz monitorować wyniki i czas trwania procesu dotyczącego składania wniosków o udzielenie dostępu. Podmiot ten mógłby również ułatwić rozstrzygnięcie sporów dotyczących dostępu do infrastruktury technicznej, która jest własnością podmiotów sektora publicznego lub jest przez nie kontrolowana.
- (27) Aby zapewnić spójność podejść wśród państw członkowskich, a ***jednocześnie uwzględnić zróżnicowane sytuacje w poszczególnych państwach członkowskich***, Komisja – w ścisłej współpracy z Organem Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) – mogłaby przedstawić wskazówki w zakresie stosowania przepisów dotyczących dostępu do infrastruktury technicznej, w tym między innymi dotyczące stosowania sprawiedliwych i rozsądnych warunków. Przy opracowywaniu tych wskazówek należy odpowiednio uwzględnić opinie zainteresowanych stron, ***władz krajowych*** i krajowych organów ds. rozstrzygnięcia sporów, ***aby w możliwie najszerszym zakresie zagwarantować, że takie wskazówki nie będą zakłócać ugruntowanych zasad, będą zgodne z przepisami proceduralnymi krajowych organów ds. rozstrzygnięcia sporów i nie wpłyną negatywnie na dalsze wdrażanie VHCN. Wskazówki te mogą uwzględniać właściwości operatorów sieci i ich model biznesowy.***

- (28) Operatorzy powinni mieć **na wniosek** dostęp do minimalnych informacji dotyczących infrastruktury technicznej i planowanych robót budowlanych na obszarze wdrażania. Dzięki temu będą mogli skutecznie zaplanować wdrożenie **VHCN** i zapewnić najskuteczniejsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej, odpowiedniej do celu rozwijania takich sieci, oraz planowanych robót budowlanych. Takie określone minimalne informacje stanowią warunek konieczny do przeprowadzenia oceny możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej lub koordynacji planowanych robót budowlanych na danym obszarze, a także do ograniczenia uszkodzeń istniejącej infrastruktury technicznej. Z uwagi na liczbę zainteresowanych stron, z uwzględnieniem, w **stosownych przypadkach**, robót budowlanych finansowanych ze środków publicznych i prywatnych, jak również istniejącej lub planowanej infrastruktury technicznej oraz w celu ułatwienia dostępu do takich informacji (pomiędzy sektorami i państwami) operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego podlegający obowiązkom w zakresie przejrzystości powinni **niezwłocznie – w wyznaczonym terminie – udostępniać takie aktualne minimalne informacje** za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. Pozwoli to uprościć zarządzanie wnioskami o udzielenie dostępu do takich informacji i umożliwi operatorom wyrażenie zainteresowania uzyskaniem dostępu do infrastruktury technicznej lub koordynowaniem robót budowlanych, w przypadku których terminy mają decydujące znaczenie. Określone minimalne informacje na temat planowanych robót budowlanych **należy udostępniać** za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego, niezwłocznie po uzyskaniu przez operatora sieci dostępu do tych informacji, a w każdym razie, jeżeli wymagane są zezwolenia, nie później niż **dwa** miesiące przed pierwszym złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia do właściwych organów. **Operatorzy sieci i organy sektora publicznego podlegający obowiązkom w zakresie przejrzystości mogliby proaktywnie i na zasadzie dobrowolności rozszerzyć minimalny zakres udostępnianych informacji o dodatkowe cechy, takie jak, w przypadku istniejącej infrastruktury technicznej – informacje dotyczące poziomu zajęcia infrastruktury technicznej, o ile są dostępne, lub orientacyjne informacje dotyczące dostępności ciemnych włókien światłowodowych.**

- (29) Określone minimalne informacje powinny być niezwłocznie udostępniane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego na proporcjonalnych, niedyskryminujących i przejrzystych warunkach, tak aby operatorzy mogli składać wnioski o udzielenie dostępu do informacji. Pojedynczy punkt informacyjny *może* obejmować repozytorium informacji w formie elektronicznej, umożliwiające uzyskanie dostępu do informacji *lub udostępnienie* informacji i składanie wniosków internetowych przy użyciu narzędzi cyfrowych, takich jak strony internetowe oraz aplikacje i platformy cyfrowe. Udostępniane informacje mogą być ograniczone w celu zapewnienia bezpieczeństwa i integralności sieci, w szczególności infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa narodowego lub ochrony uzasadnionych tajemnic operacyjnych i handlowych. Informacje nie muszą być umieszczane w pojedynczym punkcie informacyjnym, pod warunkiem że *zapewnia on wzajemne* połączenia z innymi narzędziami cyfrowymi, takimi jak portale internetowe, *bazy danych* oraz platformy lub aplikacje cyfrowe, w których informacje te są przechowywane. *Co za tym idzie, możliwe są różne modele pojedynczego punktu informacyjnego.* Pojedynczy punkt informacyjny może oferować dodatkowe funkcje, takie jak dostęp do dodatkowych informacji lub wsparcie procesu dotyczącego składania wniosków o udzielenie dostępu do istniejącej infrastruktury technicznej lub składania wniosków o koordynację robót budowlanych.

- (30) Ponadto, jeżeli wniosek jest uzasadniony, w szczególności z uwagi na potrzebę współdzielenia istniejącej infrastruktury technicznej lub koordynacji robót budowlanych, operatorzy powinni mieć możliwość przeprowadzenia inspekcji na miejscu i zażądania informacji na temat planowanych robót budowlanych na przejrzystych, proporcjonalnych i niedyskryminujących warunkach oraz bez uszczerbku dla zabezpieczeń przyjętych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i integralności sieci, ochrony poufności i tajemnic operacyjnych, a także handlowych.
- (31) Należy zachęcać do wykorzystywania pojedynczych punktów informacyjnych w celu zapewnienia większej przejrzystości w odniesieniu do planowanych robót budowlanych. Dokonać tego można poprzez ■ kierowanie operatorów do takich informacji, o ile są one dostępne. W celu zapewnienia przejrzystości *można* również wprowadzić wymóg, aby wnioski o udzielenie zezwolenia były uzależnione od *uprzedniego udostępnienia* informacji dotyczących planowanych robót budowlanych za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.

- (32) Pozostawiona państwu członkowskiemu możliwość przydzielenia funkcji pojedynczego punktu informacyjnego więcej niż jednemu właściwemu podmiotowi nie powinna mieć wpływu na zdolność tych podmiotów do skutecznego wypełniania tych funkcji. Jeżeli w państwie członkowskiemu utworzono więcej niż jeden pojedynczy punkt informacyjny, krajowy cyfrowy punkt kompleksowej obsługi wyposażony we wspólny interfejs użytkownika powinien zapewnić sprawny dostęp do wszystkich pojedynczych punktów informacyjnych za pomocą środków elektronicznych. Pojedynczy punkt informacyjny powinien być w pełni zdigitalizowany i zapewniać łatwy dostęp do odpowiednich narzędzi cyfrowych. Powinno to umożliwiać operatorom sieci i podmiotom sektora publicznego korzystanie z ich praw i przestrzeganie obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu, które obejmują szybki dostęp do minimalnych informacji dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej i planowanych robót budowlanych, elektronicznych procedur administracyjnych dotyczących udzielania zezwoleń i prawa drogi oraz informacji dotyczących obowiązujących warunków i procedur. W ramach tych minimalnych informacji pojedynczy punkt informacyjny powinien zapewniać dostęp do informacji georeferencyjnych dotyczących lokalizacji istniejącej infrastruktury technicznej i planowanych robót budowlanych. Aby ułatwić taki dostęp, państwa członkowskie powinny zapewnić zautomatyzowane narzędzia cyfrowe do przekazywania informacji georeferencyjnych i narzędzia umożliwiające ich konwertowanie na obsługiwane formaty danych. Narzędzia takie mogłyby zostać udostępnione operatorom sieci i podmiotom sektora publicznego odpowiedzialnym za dostarczanie tych informacji za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. W przypadku gdy dane georeferencyjne dotyczące lokalizacji są udostępniane za pośrednictwem innych narzędzi cyfrowych, takich jak geoportal INSPIRE ustanowiony na podstawie dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹, pojedynczy punkt informacyjny mógłby zapewniać przyjazny dla użytkownika dostęp do tych informacji.

¹¹ Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz.U. L 108 z 25.4.2007, s. 1).

- (33) W celu zapewnienia proporcjonalności i bezpieczeństwa wymóg **udostępniania** informacji dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego nie musi być stosowany z tych samych powodów, które uzasadniają odrzucenie wniosku o udzielenie dostępu.

Udostępnianie informacji dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego mogłoby ponadto, w bardzo szczególnych przypadkach, powodować obciążenia lub być nieproporcjonalne dla operatorów sieci i podmiotów sektora publicznego. Taka sytuacja może mieć miejsce na przykład w przypadku, gdy nie są jeszcze dostępne mapy odpowiednich składników mienia, a ich sporządzenie byłoby bardzo kosztowne, lub gdy oczekuje się, że liczba wniosków o udzielenie dostępu na niektórych obszarach państwa członkowskiego lub w odniesieniu do pewnej konkretnej infrastruktury technicznej będzie bardzo niska. W przypadku gdy na podstawie ■ analizy kosztów i korzyści można stwierdzić, że przekazywanie informacji jest nieproporcjonalne, operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego nie powinni być zobowiązani do **udostępniania** takich informacji. Państwa członkowskie powinny przeprowadzić taką ■ analizę kosztów i korzyści po przeprowadzeniu z zainteresowanymi stronami konsultacji na temat zapotrzebowania na dostęp do istniejącej infrastruktury technicznej, przy czym ocena ta powinna być regularnie aktualizowana. Informacje o procesie konsultacji i jego wynikach należy **podawać do wiadomości publicznej za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego**.

- (34) Aby zapewnić spójność, właściwe podmioty pełniące funkcje pojedynczego punktu informacyjnego, krajowe organy regulacyjne realizujące zadania wynikające z dyrektywy (UE) 2018/1972 lub inne właściwe organy, takie jak organy krajowe, regionalne lub lokalne zarządzające katastrzem lub wdrażające dyrektywę 2007/2/WE¹², powinny w stosownych przypadkach konsultować się i współpracować ze sobą. Celem takiej współpracy powinno być ograniczenie do minimum działań służących wypełnianiu obowiązków w zakresie przejrzystości nałożonych na operatorów sieci i podmioty sektora publicznego, w tym na przedsiębiorstwa wskazane jako posiadające znaczącą pozycję rynkową, aby zapewnić dostępność informacji na temat ich infrastruktury technicznej. W przypadku gdy wymagany jest inny zbiór danych dotyczących infrastruktury technicznej operatora posiadającego znaczącą pozycję rynkową, taka współpraca powinna prowadzić do utworzenia użytecznych powiązań i synergii między bazą danych dotyczącą znaczącej pozycji rynkowej a pojedynczym punktem informacyjnym oraz do wypracowania proporcjonalnych wspólnych praktyk w zakresie gromadzenia i dostarczania danych, które to praktyki pozwolą uzyskać łatwo porównywalne wyniki. Współpraca powinna również mieć na celu ułatwienie dostępu do informacji dotyczących infrastruktury technicznej w świetle warunków krajowych. Jeżeli obowiązki regulacyjne zostaną zmienione lub wycofane, strony, których to dotyczy, powinny mieć możliwość uzgodnienia najlepszych rozwiązań w celu dostosowania procesów gromadzenia i dostarczania danych dotyczących infrastruktury technicznej do nowo wprowadzonych wymogów regulacyjnych.

¹² Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz.U. L 108 z 25.4.2007, s. 1).

- (35) **Państwa członkowskie powinny mieć możliwość zdecydowania**, że obowiązek w zakresie przejrzystości w odniesieniu do koordynacji robót budowlanych **nie ma** zastosowania do tych **rodzajów** robót budowlanych, **które wiążą się z krytyczną infrastrukturą krajową lub** ze względów bezpieczeństwa narodowego **wskazanych przez państwa członkowskie. Podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę oraz operatorzy sieci powinni mieć możliwość zdecydowania, że obowiązek w zakresie przejrzystości w odniesieniu do koordynacji robót budowlanych nie ma zastosowania do tych rodzajów robót budowlanych, które mają ograniczony zakres, jak również z wskazanych przez państwa członkowskie przyczyn** nadzwyczajnych. Może to dotyczyć robót budowlanych realizowanych gdy w odniesieniu do robót inżyniersko-budowlanych i powiązanych z nimi instalacji występuje ryzyko zagrożenia publicznego wynikającego z procesów degradacji, które są spowodowane przez niszczyielskie czynniki naturalne lub ludzkie; w takiej sytuacji konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa odpowiednich obiektów lub ich rozbiórka. W celu zapewnienia przejrzystości państwa członkowskie powinny **udostępniać** informacje o rodzajach robót budowlanych objętych takimi okolicznościami ■ za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.
- (36) Aby zapewnić znaczące oszczędności i ograniczyć niedogodności na obszarze, na którym wdrażane są nowe sieci łączności elektronicznej, należy zabronić ograniczeń regulacyjnych, które zasadniczo uniemożliwiają operatorom sieci negocjowanie między sobą umów o koordynacji robót budowlanych prowadzących do wdrożenia **VHCN**. W przypadku robót budowlanych niefinansowanych ze środków publicznych niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla możliwości zawierania przez operatorów sieci umów o koordynacji robót budowlanych zgodnie ze swoimi własnymi planami inwestycyjnymi i biznesowymi oraz preferowanymi ramami czasowymi.

(37) Państwa członkowskie powinny zmaksymalizować skutki robót budowlanych finansowanych w całości lub w części ze środków publicznych przez wykorzystywanie pozytywnych efektów zewnętrznych tych robót w różnych sektorach i zapewnienie równych szans w odniesieniu do współdzielenia dostępnej i planowanej infrastruktury technicznej na potrzeby wdrażania *VHCN*. Nie powinno to mieć negatywnego wpływu na główny cel robót budowlanych finansowanych ze środków publicznych. Terminowe i uzasadnione wnioski dotyczące koordynacji wdrażania elementów *VHCN* powinny być jednak uwzględniane, na proporcjonalnych, niedyskryminujących i przejrzystych warunkach, przez operatora sieci wykonującego dane roboty budowlane bezpośrednio lub pośrednio, np. poprzez podwykonawców. Na przykład operator występujący z wnioskiem powinien pokrywać wszelkie dodatkowe koszty, w tym koszty spowodowane opóźnieniami, oraz ograniczać do minimum zmiany w pierwotnych planach. Takie przepisy nie powinny wpływać na prawo państw członkowskich do rezerwowania przepustowości dla sieci łączności elektronicznej, nawet w przypadku braku konkretnych wniosków. Dzięki temu państwa członkowskie będą mogły zaspokoić przyszłe zapotrzebowanie na infrastrukturę techniczną w celu zmaksymalizowania wartości robót budowlanych lub przyjęcia środków przyznających podobne prawa do koordynacji robót budowlanych operatorom innych rodzajów sieci, takich jak transportowe, gazowe lub elektroenergetyczne.

- (38) W niektórych przypadkach, w szczególności w odniesieniu do wdrożeń na obszarach wiejskich, oddalonych lub słabo zaludnionych, obowiązek koordynacji robót budowlanych mógłby zagrozić rentowności takich wdrożeń i ostatecznie zniechęcić do dokonywania inwestycji na warunkach rynkowych. W związku z tym wniosek przedsiębiorstwa dostarczającego publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnionego do dostarczania takich sieci, dotyczący koordynacji robót budowlanych mógłby zostać uznany za nieuzasadniony w określonych okolicznościach. Mogłoby to mieć miejsce w szczególności w przypadku gdy przedsiębiorstwo dostarczające lub upoważnione do dostarczania sieci łączności elektronicznej składające wniosek nie wyraziło zamiaru wdrożenia *VHCN* na danym obszarze – w ramach nowego wdrożenia, modernizacji lub rozbudowy sieci – a wcześniej ogłoszono prognozę lub zaproszenie do wyrażenia zamiaru wdrożenia *VHCN* na wyznaczonych obszarach (zgodnie z art. 22 dyrektywy (UE) 2018/1972) lub przeprowadzono konsultacje publiczne zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa. Jeżeli ogłoszono więcej niż jedną prognozę lub więcej niż jedno zaproszenie lub przeprowadzono więcej niż jedno konsultacje publiczne, należy uwzględnić jedynie brak wyrażenia zainteresowania przy ostatniej okazji obejmujący okres, w którym złożono wniosek o koordynację robót budowlanych. W celu zapewnienia możliwości dostępu w przyszłości do wdrożonej infrastruktury przedsiębiorstwo dostarczające publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnione do dostarczania takich sieci, które realizuje roboty budowlane, powinno zagwarantować, że wdroży infrastrukturę techniczną o wystarczającej przepustowości, uwzględniając *wymagania w zakresie przepustowości, jakie zgłosiło przedsiębiorstwo występujące o koordynację robót budowlanych, oraz wytyczne* przedstawione przez *BEREC w ścisłej współpracy* z Komisją. Pozostaje to bez uszczerbku dla przepisów i warunków związanych z przyznawaniem środków publicznych oraz stosowaniem zasad pomocy państwa.

- (39) *Państwa członkowskie powinny móc zdecydować o niestosowaniu przepisów niniejszego rozporządzenia dotyczących koordynacji robót budowlanych, w tym przejrzystości, do robót budowlanych, które mają ograniczony zakres, np. pod względem wartości, wielkości lub czasu trwania. Może to dotyczyć na przykład robót budowlanych trwających poniżej określonej liczby godzin lub dni, odbywających się przy wykorzystaniu technik o minimalnej inwazyjności, takich jak mikrokanalizacja lub mających charakter awaryjny.*
- (40) Aby zapewnić spójność podejścia, *przy jednoczesnym uwzględnieniu zróżnicowanej sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich*, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, BERIC *powinien, w ścisłej współpracy z Komisją, przedstawić wytyczne w sprawie stosowania przepisów dotyczących koordynacji robót budowlanych.*
- (41) Skuteczna koordynacja może pomóc w zmniejszeniu kosztów i opóźnień oraz zakłóceń podczas wdrażania, które mogą być spowodowane problemami na miejscu. Przykładem, gdzie koordynacja robót budowlanych może przynieść wyraźne korzyści, są projekty międzysektorowe w *ramach m.in. transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E) i transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T), takie jak* wdrożenie korytarzy 5G wzdłuż szlaków transportowych, tj. dróg, torów kolejowych czy śródlądowych dróg wodnych. Projekty te często mogą również wiązać się z koniecznością koordynacji prac projektowych lub współprojektowania w oparciu o współpracę na wczesnym etapie pomiędzy uczestnikami projektu. W ramach współprojektowania zainteresowane strony mogą z wyprzedzeniem uzgodnić ścieżki wdrażania infrastruktury technicznej oraz technologie i wyposażenie, które zostaną wykorzystane, jeszcze przed rozpoczęciem koordynacji robót budowlanych. W związku z tym wniosek o koordynację robót budowlanych należy złożyć jak najszybciej.

(42) W celu ochrony ogólnych interesów Unii oraz państw członkowskich może być konieczne uzyskanie wielu różnych zezwoleń na wdrażanie elementów sieci łączności elektronicznej lub urządzeń towarzyszących. Zezwolenia te mogą obejmować zezwolenia na roboty ziemne, zezwolenia budowlane, zezwolenia w zakresie miejskiego planowania przestrzennego, środowiskowe i inne, jak również prawo drogi. Liczba zezwoleń i prawa drogi wymaganych do wdrożenia różnych rodzajów sieci łączności elektronicznej lub urządzeń towarzyszących oraz lokalny charakter wdrożenia mogą oznaczać konieczność stosowania różnych procedur i warunków, co z kolei może powodować trudności przy wdrażaniu sieci. W związku z tym, aby ułatwić wdrażanie, należy uprościć wszystkie przepisy dotyczące warunków i procedur mających zastosowanie do udzielania zezwoleń i prawa drogi oraz w **możliwie największym zakresie** uspołnić je na szczeblu krajowym, jednocześnie zachowując prawo każdego właściwego organu do uczestniczenia w procedurach i do utrzymania swoich uprawnień decyzyjnych zgodnie z zasadą pomocniczości. **Każdy odpowiedni właściwy organ** powinien **udostępnić** w pojedynczych punktach informacyjnych informacje na temat procedur i warunków ogólnych mających zastosowanie do udzielania zezwoleń na roboty budowlane i prawo drogi. W ten sposób można wprowadzić ułatwienia oraz zwiększyć wydajność i przejrzystość z korzyścią dla wszystkich operatorów, a w szczególności nowych podmiotów na rynku i mniejszych operatorów, którzy nie są aktywni na danym obszarze. Ponadto operatorzy powinni mieć prawo składania swoich wniosków o udzielenie zezwoleń i prawa drogi w formacie elektronicznym za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. Operatorzy ci powinni również mieć możliwość wyszukiwania w formacie elektronicznym informacji na temat statusu ich wniosków i tego, czy wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie czy odrzucone.

- (43) Procedury udzielania zezwoleń nie powinny **piętrzyć nieuzasadnionych** przeszkód na drodze do inwestycji ani niekorzystnie wpływać na rynek wewnętrzny.
- W związku z tym państwa członkowskie powinny zapewnić, aby decyzja w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia na wdrożenie elementów **VHCN** lub urządzeń towarzyszących została wydana w terminie czterech miesięcy od daty otrzymania **wniosku o udzielenie zezwolenia lub w terminie wyznaczonym przez prawo krajowe, w zależności od tego, który z tych terminów jest krótszy. Państwa członkowskie zachęca się do wprowadzenia w swoich przepisach krajowych zapisów umożliwiających właściwym organom udzielanie lub odmawianie udzielenia zezwoleń szybciej, niż wymaga tego prawo.** Pozostaje to bez uszczerbku dla innych konkretnych terminów lub obowiązków określonych w celu odpowiedniego przeprowadzenia procedury, które mają zastosowanie w odniesieniu do procedury udzielania zezwoleń zgodnie z prawem krajowym lub prawem Unii.
- Właściwe organy nie powinny ograniczać ani utrudniać wdrażania VHCN lub urządzeń towarzyszących, ani też sprawiać, że ich wdrażanie będzie mniej atrakcyjne pod względem ekonomicznym. W szczególności nie powinny one, w miarę możliwości, utrudniać równoległego prowadzenia procedur udzielania zezwoleń i praw dostępu ani wymagać od operatorów uzyskania jednego rodzaju pozwolenia, zanim będą mogli ubiegać się o inne rodzaje pozwoleń. Właściwe organy powinny uzasadnić wszelkie odmowy udzielenia zezwoleń lub prawa drogi w zakresie swoich kompetencji na podstawie obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminujących i proporcjonalnych warunków.

(44) Aby uniknąć zbędnych opóźnień, właściwe organy **powinny** sprawdzić kompletność wniosku o udzielenie zezwolenia w terminie **20 dni roboczych** od daty jego **otrzymania**. **W przypadku gdy właściwy organ stwierdzi, że wniosek o udzielenie zezwolenia nie jest kompletny, powinien wezwać** wnioskodawcę do przedłożenia wszelkich brakujących informacji w tym terminie. Ze względu na zasadę równego traktowania i przejrzystości właściwe organy powinny **mieć możliwość** uznawania **wniosków** o udzielenie zezwolenia na roboty budowlane za **niedopuszczalne**, jeżeli minimalne informacje wymagane na podstawie niniejszego rozporządzenia nie zostaną udostępnione za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego w **terminie nie późniejszym niż na dwa** miesiące przed złożeniem do właściwych organów pierwszego wniosku o udzielenie zezwolenia. W przypadku gdy oprócz zezwoleń w celu wdrożenia elementów **VHCN** wymagane jest prawo drogi, właściwe organy powinny – na zasadzie odstępstwa od art. 43 dyrektywy (UE) 2018/1972 – udzielić takiego prawa drogi w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, z **wyjątkiem przypadków wyłączenia**. Innego prawa drogi, które nie jest konieczne w połączeniu z zezwoleniami na roboty budowlane, należy udzielać w terminie 6 miesięcy zgodnie z art. 43 dyrektywy (UE) 2018/1972. ■

(45) *Aby przyspieszyć wdrażanie VHCN przy jednoczesnym zmniejszeniu obciążenia administracyjnego organów udzielających zezwoleń, niektóre rodzaje robót budowlanych, takie jak roboty budowlane na małą skalę, nie powinny wymagać uprzedniego zezwolenia. Ze względu na przejrzystość i pewność prawa państwa członkowskie powinny wskazać tego rodzaju roboty i udostępniać informacje na ten temat za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. Zwolnienia z wymogu przeprowadzenia procedury udzielania zezwoleń można stosować w odniesieniu do różnych kategorii infrastruktury (takich jak maszty, anteny, słupy i podziemne *kanalizacje kablowe*) na pewnych określonych warunkach.. Zwolnienia te można by również stosować w odniesieniu do ulepszeń technicznych istniejących *instalacji*, prac konserwacyjnych i *robót budowlanych na małą skalę, takich jak mikrokanalizacja*. W przypadku robót budowlanych na małą skalę związanych z wdrażaniem VHCN lub urzędzeń towarzyszących zezwolenia mogą być nadal wymagane z uwagi na wartość architektoniczną, historyczną, religijną lub przyrodniczą lub ze względów bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa, środowiska lub zdrowia publicznego, lub w celu ochrony bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej. W celu zapewnienia przejrzystości państwa członkowskie powinny wskazać te kategorie i opublikować odstępstwa za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. Aby właściwe organy mogły ocenić, czy planowane roboty są objęte odstępstwami, będą potrzebowały minimalnych informacji, takich jak informacje o rozpoczęciu i czasie trwania robót. Z tego względu państwa członkowskie powinny mieć możliwość wymagania od danego operatora, aby za pomocą oświadczenia zawierającego minimalne informacje powiadomił właściwe organy o zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych.*

- (46) Aby zapewnić przeprowadzanie takich procedur udzielania zezwoleń w rozsądnych terminach zgodnie z określonymi na poziomie krajowym nowymi i dobrymi praktykami administracyjnymi, należy określić zasady upraszczania procedur administracyjnych. Zasady te powinny obejmować *między innymi* ograniczenie obowiązku uprzedniego uzyskania pozwolenia do przypadków, w których jest to konieczne, oraz wprowadzenie zasady dorozumianego udzielenia przez właściwe organy zezwoleń po upływie określonego czasu. *Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wprowadzenia odstępstwa od przepisu dotyczącego dorozumianego udzielenia zezwoleń, jeżeli zapewnią operatorowi alternatywny środek ochrony prawnej w przypadku nieprzestrzegania przez właściwy organ określonego w prawie Unii lub prawie krajowym terminu na wydanie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia. Taki alternatywny środek ochrony prawnej powinien obejmować albo mechanizm umożliwiający operatorowi dochodzenie odszkodowania za szkody wynikające z opóźnienia w procedurze albo możliwość skierowania sprawy do sądu lub organu nadzorczego, i powinien być poprzedzony – o ile operator o to wystąpi – spotkaniem z właściwym organem. Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymania lub wprowadzenia uproszczonej procedury udzielania pozwoleń do procedur uprzedniej komunikacji, które mogą istnieć w prawie krajowym, mających zastosowanie do wdrażania dowolnego elementu VHCN lub urządzeń towarzyszących. W przypadku gdy państwa członkowskie wprowadzają odstępstwo od stosowania przepisu dotyczącego dorozumianego udzielenia zezwoleń powinny zapewnić, by – jednocześnie i bez uszczerbku dla przewidzianych przez nie alternatywnych środków ochrony prawnej – zorganizowano spotkanie pojednawcze, w przypadku gdy zwrócić się o to operator lub właściwy organ. Takie spotkanie powinno zostać zorganizowane bez zbędnej zwłoki w celu ułatwienia wydania decyzji w sprawie zezwolenia. Spotkanie to pozwoli w szczególności wskazać – w stosownych przypadkach przy udziale innych zainteresowanych stron lub odpowiednich organów – wszelkie dodatkowe informacje, jak również ewentualne zmiany w projekcie. Państwa członkowskie mogą w dalszym ciągu wprowadzać lub utrzymywać wszelkie inne alternatywne środki ochrony prawnej w celu zapewnienia, by właściwe organy przestrzegały terminu udzielenia lub odmowy udzielenia zezwolenia.*

- (47) Aby ułatwić wdrażanie elementów *VHCN*, wszelkie opłaty związane z uzyskaniem zezwolenia innego niż prawo drogi powinny być ograniczone do wysokości kosztów administracyjnych związanych z rozpatrzeniem wniosku o udzielenie zezwolenia zgodnie z zasadami określonymi w art. 16 dyrektywy (UE) 2018/1972. W przypadku prawa drogi zastosowanie mają art. 42 i 43 dyrektywy (UE) 2018/1972.

- (48) Aby osiągnąć cele określone w decyzji (UE) 2022/2481, wszyscy użytkownicy końcowi przebywający w stałych lokalizacjach powinni zostać objęci do 2030 r. siecią gigabitową aż do punktu zakończenia sieci, a wszystkie obszary zaludnione – ultraszybką siecią bezprzewodową nowej generacji o **wydajności dorównującej co najmniej sieci 5G**, zgodnie z zasadą neutralności technologicznej. Należy ułatwić doprowadzenie sieci gigabitowych aż do użytkownika końcowego, w szczególności za pomocą wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej przystosowanej do technologii światłowodowej. Wykonanie minikanalizacji podczas budowy budynku zwykle wiąże się jedynie z niewielkim dodatkowym kosztem, podczas gdy wyposażanie budynków w infrastrukturę gigabitową może stanowić znaczącą część kosztów wdrożenia sieci gigabitowej. W związku z tym wszystkie nowe budynki lub budynki poddawane generalnym pracom remontowym powinny być wyposażane w infrastrukturę techniczną i wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe umożliwiające podłączenie użytkowników końcowych do sieci o przepustowości gigabitowej, o **ile nie zwiększy to nieproporcjonalnie kosztów prac remontowych i o ile będzie to wykonalne technicznie**. Nowe budynki wielorodzinne oraz budynki wielorodzinne poddawane generalnym pracom remontowym również powinny być wyposażane w punkt dostępu, do którego **łatwy** dostęp będzie miało co najmniej jedno przedsiębiorstwo dostarczające publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnione do dostarczania takich sieci, o **ile nie zwiększy to nieproporcjonalnie kosztów prac remontowych i o ile będzie to wykonalne technicznie**. Ponadto deweloperzy budowlani powinni zapewnić prowadzące z każdego lokalu do punktu dostępu położonego wewnątrz lub na zewnątrz budynku wielorodzinnego pustą kanalizację kablową **umożliwiającą podłączenie do punktów zakończenia sieci lub – w tych państwach członkowskich, w których zgodnie z prawem krajowym punkt zakończenia sieci umieszczany jest poza konkretną lokalizacją użytkownika końcowego – do fizycznego punktu, w którym użytkownik końcowy łączy się z siecią publiczną**. Generalne prace remontowe istniejących budynków w lokalizacji użytkownika końcowego służące poprawie charakterystyki energetycznej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE¹³ umożliwiają również wyposażenie tych budynków w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).

przystosowaną do technologii światłowodowej, wewnętrzne okablowanie światłowodowe i – w przypadku budynków wielorodzinnych – punkt dostępu.

- (49) *Punkt dostępu może być szczególnie przydatny dla operatora w celu dostępu do budynku, zwłaszcza w przypadku budynków wielorodzinnych, ponieważ w tym punkcie fizycznym mogą zbiegać się przewody łączące konkretne lokalizacje użytkowników końcowych. Aby zwiększyć konkurencję poprzez umożliwienie obsługi klientów końcowych więcej niż jednemu przedsiębiorstwu, ważne jest, aby punkty dostępu obsługujące nowe budynki wielorodzinne i budynki wielorodzinne poddawane generalnym pracom remontowym były łatwo dostępne dla więcej niż jednego operatora, bez nadmiernego wysiłku.*
- (50) *Przepisy dotyczące wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej przystosowanej do technologii światłowodowej, punktu dostępu do budynku i wewnątrzbudynkowego okablowania nie wykluczają obecności innego rodzaju technologii w ramach tej samej wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej. Przepisy te nie powinny naruszać prawa właścicieli budynków do wyposażania budynku w wewnątrzbudynkowe okablowanie oprócz okablowania światłowodowego, w dodatkową wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną, w której oprócz światłowodów można umieszczać inne okablowanie lub inne elementy sieci łączności elektronicznej.*

- (51) Możliwość wyposażenia budynku w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej, punkt dostępu lub wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe może zostać uznana za nieproporcjonalną pod względem kosztów, konkretnie w przypadku nowych budynków jednorodzinnych lub budynków poddawanych generalnym pracom remontowym. Podstawą do tego mogą być obiektywne przesłanki, takie jak indywidualne szacunki kosztów, względy ekonomiczne związane z lokalizacją lub ■ względy konserwatorskie lub środowiskowe (np. w przypadku pewnych kategorii zabytków).
- (52) Dla potencjalnych nabywców i najemców ***korzystna byłaby praktyka identyfikacji*** budynków, które są wyposażone w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej, punkt dostępu do budynku oraz wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe i które oferują w związku z tym znaczny potencjał ograniczenia kosztów. Należy również promować przystosowanie budynków do technologii światłowodowej. ***Budynki, które są wyposażone w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej, punkt dostępu do budynku oraz wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe powinny zatem kwalifikować się, na zasadzie dobrowolności i zgodnie z procedurami ustanowionymi przez państwa członkowskie, do uzyskania oznaczenia „infrastruktura przystosowana do technologii światłowodowej”, w przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły wprowadzić takie oznaczenie.***

- (53) Przedsiębiorstwa dostarczające publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnione do dostarczania takich sieci, które wdrażają sieci gigabitowe na danym obszarze, mogą odnieść znaczące korzyści skali, jeżeli mają możliwość zakończenia swojej sieci w punkcie dostępu ■ poprzez wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i przywrócenie naruszonego obszaru do pierwotnego stanu. Taka możliwość powinna istnieć niezależnie od tego, czy w danej chwili abonent wyraża wyraźne zainteresowanie usługą, i pod warunkiem zminimalizowania oddziaływania na własność prywatną, **bez nadmiernej ingerencji w prawo własności**. Jeżeli sieć została doprowadzona do punktu dostępu, to koszt podłączenia dodatkowych klientów jest znacznie niższy, w szczególności w przypadku dostępu do znajdującego się w budynku pionowego segmentu przystosowanego do połączeń światłowodowych, jeżeli taki segment już istnieje. Cel ten można osiągnąć również wtedy, gdy sam budynek jest już wyposażony w sieć gigabitową, a dowolny dostawca publicznych sieci łączności, który ma w tym budynku aktywnego abonenta, ma dostęp do tej sieci wewnątrzbudynkowej na przejrzystych, proporcjonalnych i niedyskryminujących warunkach. Może tak być w szczególności w przypadku państw członkowskich, które przyjęły środki na podstawie art. 44 dyrektywy (UE) 2018/1972. ***Przedsiębiorstwa dostarczające publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnione do dostarczania takich sieci powinny po rozwiązaniu umowy z abonentem, w miarę możliwości, usunąć elementy swojej sieci, takie jak przestarzałe kable, wyposażenie, i przywrócić naruszony obszar do stanu pierwotnego.***

- (54) Aby przyczynić się do zapewnienia dostępności sieci gigabitowych dla użytkowników końcowych, nowe budynki i budynki poddawane generalnym pracom remontowym powinny być wyposażone w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej i wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe, a budynki wielorodzinne – w punkt dostępu. Państwa członkowskie powinny mieć pewną elastyczność, jeżeli chodzi o osiągnięcie tego celu. W związku z tym celem niniejszego rozporządzenia nie jest harmonizacja przepisów dotyczących odnośnych kosztów, w tym odzyskiwania kosztów wyposażania budynków w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej, wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe i punkt dostępu.
- (55) Zgodnie z zasadą pomocniczości i w celu uwzględnienia uwarunkowań krajowych państwa członkowskie powinny przyjąć normy lub specyfikacje techniczne niezbędne na potrzeby wyposażenia nowych budynków lub budynków poddawanych generalnym pracom remontowym w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej i wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe, a nowych budynków wielorodzinnych, lub wielorodzinnych budynków poddanych generalnym pracom remontowym– w punkt dostępu. W tych normach lub specyfikacjach technicznych określone muszą zostać co najmniej: specyfikacje punktu dostępu budynku; specyfikacje interfejsu światłowodowego; specyfikacje kabli; specyfikacje gniazd; specyfikacje *przewodów* lub mikrokanalizacji; specyfikacje techniczne niezbędne do zapobiegania ingerencjom w okablowanie elektryczne, a także minimalny promień zgięcia. ***Państwa członkowskie powinny zapewniać zgodność z tymi niezbędnymi normami lub specyfikacjami technicznymi. W celu wykazania takiej zgodności państwa członkowskie powinny ustanowić procedury, które mogą obejmować kontrolę na miejscu dotyczącą budynków lub ich reprezentatywnej próby.***

Aby uniknąć zwiększenia biurokracji związanej z ***takimi procedurami*** ustanowionymi na podstawie niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny ponadto uwzględnić wymogi mające zastosowanie do ***procedur*** na mocy dyrektywy 2010/31/UE oraz, w ***stosownych przypadkach***, rozważyć możliwość jednoczesnego uruchomienia obu procedur składania wniosków.

- (56) Biorąc pod uwagę korzyści społeczne wynikające z cyfrowego włączenia społecznego i ekonomikę wdrażania *VHCN*, w sytuacji gdy nie ma istniejącej pasywnej ani aktywnej infrastruktury przystosowanej do technologii światłowodowej obsługującej lokale użytkowników końcowych ani rozwiązań alternatywnych pozwalających na doprowadzenie *VHCN* do abonenta, każdy *dostawca* publicznych *sieci* łączności elektronicznej powinien mieć prawo do zakończenia swojej sieci w prywatnym lokalu na własny koszt pod warunkiem zminimalizowania wpływu na własność prywatną, *bez nadmiernej ingerencji w prawo własności*, na przykład, jeżeli jest to możliwe, przez ponowne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej dostępnej w budynku lub pełne przywrócenie naruszonego obszaru do poprzedniego stanu.
- (57) Wnioski o dostęp do wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej powinny być objęte zakresem niniejszego rozporządzenia, natomiast wnioski o dostęp do wewnątrzbudynkowego okablowania światłowodowego – zakresem dyrektywy (UE) 2018/1972. ■

- (58) Aby zapewnić spójność podejścia, a ***jednocześnie uwzględnić odmienną sytuację w poszczególnych państwach członkowskich, BEREC***, w ścisłej współpracy z Komisją, ***powinien w terminie 18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia opublikować wytyczne dotyczące warunków*** dostępu do wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej, w tym w ***zakresie stosowania sprawiedliwych i rozsądnych warunków, oraz kryteriów, którymi krajowe organy ds. rozstrzygania sporów mają się kierować przy rozstrzyganiu sporów. Przy opracowywaniu wytycznych*** należy odpowiednio uwzględnić opinie zainteresowanych stron, a w ***szczególności*** krajowych organów ds. rozstrzygania sporów, ***aby zagwarantować, że takie wytyczne nie będą zakłócać ugruntowanych zasad, będą zgodne z przepisami proceduralnymi krajowych organów ds. rozstrzygania sporów i nie będą negatywnie wpływać na dalsze rozwijanie VHCN. Zważywszy na poziom elastyczności, jaki przyznano państwom członkowskim przy stosowaniu tych przepisów, oraz w celu zapewnienia ich skuteczności, wytyczne BEREC powinny być odpowiednio szczegółowe.***

- (59) Aby sprzyjać modernizacji i usprawnianiu procedur administracyjnych oraz ograniczyć koszty i czas trwania procedur związanych z wdrażaniem *VHCN*, pojedyncze punkty informacyjne powinny świadczyć usługi w pełni online. W tym celu pojedyncze punkty informacyjne powinny zapewnić łatwy dostęp do niezbędnych narzędzi cyfrowych, takich jak portale internetowe, *bazy danych* oraz platformy i aplikacje cyfrowe. Narzędzia te powinny zapewniać skuteczny dostęp do określonych minimalnych informacji dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej i planowanych robót budowlanych oraz zapewniać możliwość złożenia wniosku o udzielenie informacji. Takie narzędzia cyfrowe powinny również zapewniać dostęp do elektronicznych procedur administracyjnych dotyczących udzielania zezwoleń i prawa drogi oraz powiązanych informacji na temat obowiązujących warunków i procedur. Jeżeli w państwie członkowskim utworzono więcej niż jeden pojedynczy punkt informacyjny, należy zapewnić, aby wszystkie pojedyncze punkty informacyjne były łatwo i sprawnie dostępne za pomocą środków elektronicznych za pośrednictwem krajowego cyfrowego punktu kompleksowej obsługi. Punkt ten powinien mieć wspólny interfejs użytkownika zapewniający dostęp do pojedynczych punktów informacyjnych działających online. Krajowy cyfrowy punkt kompleksowej obsługi powinien ułatwiać kontakty między operatorami i właściwymi organami pełniącymi funkcje pojedynczych punktów informacyjnych.

- (60) Państwa członkowskie powinny móc korzystać z narzędzi cyfrowych, takich jak portale internetowe, **bazy danych** oraz platformy i aplikacje cyfrowe, które mogą być już dostępne na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym, i w razie potrzeby udoskonaląć te narzędzia, aby zapewniać funkcje pojedynczego punktu informacyjnego, pod warunkiem że narzędzia te spełniają wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu. Wymogi te obejmują dostęp za pośrednictwem krajowego cyfrowego punktu kompleksowej obsługi oraz dostępność wszystkich funkcji określonych w niniejszym rozporządzeniu. Aby zapewnić zgodność z zasadami jednorazowości, minimalizacji danych i rzetelności, państwa członkowskie powinny móc w razie potrzeby zintegrować większą liczbę platform cyfrowych, **baz danych** lub aplikacji cyfrowych wspierających pojedyncze punkty informacyjne. Przykładowo platformy cyfrowe, **bazy danych** lub aplikacje cyfrowe wspierające pojedyncze punkty informacyjne w zakresie istniejącej infrastruktury technicznej mogłyby być połączone lub w pełni lub częściowo zintegrowane z rozwiązaniami cyfrowymi stosowanymi dla planowanych robót budowlanych i udzielania zezwoleń. ***Aby uniknąć powielania działań i zapewnić płynną integrację, państwa członkowskie mogą przeprowadzić ocenę już istniejących narzędzi cyfrowych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz skorzystać z najlepszych praktyk przy projektowaniu pojedynczych punktów informacyjnych.***

(61) Aby zapewnić skuteczność pojedynczych punktów informacyjnych przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie zasoby oraz dostępność istotnych informacji dotyczących danego obszaru geograficznego. Informacje te powinny być udostępniane na odpowiednim poziomie szczegółowości, aby zmaksymalizować efektywność w kontekście przydzielonych zadań, w tym w lokalnym katastrze. W tym względzie państwa członkowskie mogłyby rozważyć ewentualne synergie z pojedynczymi punktami kontaktowymi w rozumieniu art. 6 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁴ oraz innymi planowanymi lub istniejącymi rozwiązaniami w zakresie administracji elektronicznej, a także związane z nimi korzyści skali, tak aby wykorzystać istniejące struktury i maksymalnie zwiększyć korzyści dla użytkowników. Podobnie jednolity portal cyfrowy, ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724¹⁵, powinien kierować do pojedynczych punktów informacyjnych.

¹⁴ Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1).

- (62) Koszty związane z utworzeniem krajowego cyfrowego punktu kompleksowej obsługi, pojedynczych punktów informacyjnych i narzędzi cyfrowych niezbędnych do zapewnienia zgodności z przepisami niniejszego rozporządzenia mogłyby w całości lub częściowo kwalifikować się do wsparcia finansowego w ramach funduszy unijnych, takich jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – cel szczegółowy: bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz ICT na poziomie regionalnym¹⁶; program „Cyfrowa Europa”¹⁷ – cel szczegółowy: wdrażanie i zapewnienie najlepszego wykorzystania zdolności cyfrowych i interoperacyjności oraz Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności¹⁸ – filary: transformacja cyfrowa oraz inteligentny, zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu, w tym spójność gospodarcza, miejsca pracy, produktywność, konkurencyjność, badania naukowe, rozwój i innowacje, a także dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny z silnymi małymi i średnimi przedsiębiorstwami, pod warunkiem że wspomniane koszty są zgodne z odpowiednimi celami i kryteriami kwalifikowalności określonymi dla wspomnianych funduszy.

¹⁶ Art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

¹⁷ Art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiającego program „Cyfrowa Europa” oraz uchylającego decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).

¹⁸ Art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

- (63) W przypadku braku porozumienia co do warunków technicznych i handlowych w trakcie negocjacji handlowych dotyczących dostępu do infrastruktury technicznej lub koordynacji robót budowlanych każda strona powinna mieć możliwość zwrócenia się do krajowego organu ds. rozstrzygania sporów o narzucenie stronom rozwiązania, tak aby nie dopuścić do przypadków nieuzasadnionej odmowy pozytywnego rozpatrzenia wniosku lub narzucania nieracjonalnych warunków. Przy ustalaniu cen przyznania dostępu do istniejącej infrastruktury technicznej lub podziału kosztów związanych z koordynacją robót budowlanych organ ds. rozstrzygania sporów powinien zapewnić, aby podmiot zapewniający dostęp oraz operatorzy sieci planujący roboty budowlane mieli odpowiednią możliwość odzyskania kosztów związanych z udzieleniem dostępu do swojej infrastruktury technicznej lub z koordynacją ich planowanych robót budowlanych. Należy w tym kontekście uwzględnić odpowiednie wskazówki Komisji **lub wytyczne BEREC**, ewentualne szczególne warunki krajowe, wszelkie wprowadzone struktury taryfowe oraz wszelkie poprzednie środki ochrony prawnej zastosowane przez krajowe organy regulacyjne. Organ ds. rozstrzygania sporów powinien przy tym również uwzględnić wpływ dostępu, o który wystąpiono, lub koordynacji planowanych robót budowlanych na plan biznesowy podmiotu zapewniającego dostęp lub operatorów sieci planujących roboty budowlane, w tym ich dokonane lub planowane inwestycje, w szczególności inwestycje w infrastrukturę techniczną, której dotyczy wniosek.

- (64) Aby uniknąć opóźnień we wdrażaniu sieci, krajowy organ ds. rozstrzygania sporów powinien rozstrzygać spory w sposób terminowy, a w każdym razie w terminie czterech miesięcy od dnia otrzymania wniosku o rozstrzygnięcie sporu w przypadku sporów dotyczących dostępu do istniejącej infrastruktury technicznej oraz w terminie jednego miesiąca w przypadku sporów dotyczących przejrzystości w zakresie infrastruktury technicznej oraz koordynacji i przejrzystości planowanych robót budowlanych. Organy ds. rozstrzygania sporów mogą nie mieć wpływu na wyjątkowe okoliczności uzasadniające opóźnienie w rozstrzygnięciu sporu, jak np. niewystarczające informacje lub brak dokumentacji niezbędnej do podjęcia decyzji, w tym opinii innych właściwych organów, z którymi należy się skonsultować, lub wysoki stopień złożoności sprawy.
- (65) W przypadku sporów związanych z dostępem do infrastruktury technicznej, planowanymi robotami budowlanymi lub informacjami dotyczącymi tej infrastruktury lub tych robót budowlanych w celu wdrożenia VHCN organ ds. rozstrzygania sporów powinien być uprawniony do rozwiązywania takich sporów w drodze wiążącej decyzji. W każdym przypadku decyzje takiego organu nie powinny przesądzać o braku możliwości skierowania przez każdą ze stron danej sprawy do sądu ani nie powinny uniemożliwiać wcześniejszego lub równoległego uruchomienia mechanizmu pojednawczego służącego formalnemu rozstrzygnięciu sporu, który to mechanizm mógłby mieć formę mediacji lub dodatkowej rundy wymiany opinii. ***Aby zapewnić przejrzystość i przewidywalność oraz poprawić egzekwowanie mechanizmów rozstrzygania sporów i zaufanie do nich, krajowe organy ds. rozstrzygania sporów powinny publikować swoje decyzje przy jednoczesnym poszanowaniu zasad poufności i tajemnicy handlowej, a pojedyncze punkty informacyjne powinny zapewniać dostęp do tych decyzji.***

- (66) ***Przepisy dyrektywy 2014/61/UE dotyczące rozstrzygania sporów mają w dalszym ciągu zastosowanie do wszelkich wszczętych na mocy tej dyrektywy postępowań w sprawie rozstrzygania sporów.***
- (67) Zgodnie z zasadą pomocniczości niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla możliwości powierzenia przez państwa członkowskie przewidzianych w nim zadań regulacyjnych organom, które będą najbardziej odpowiednie do ich wykonywania, zgodnie z krajowym systemem konstytucyjnym dotyczącym przyznawania kompetencji i uprawnień oraz zgodnie z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Aby ograniczyć obciążenie administracyjne, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia istniejącego organu lub utrzymania właściwych organów, które zostały już wyznaczone zgodnie z dyrektywą 2014/61/UE. Informacje dotyczące zadań powierzonych właściwemu organowi lub właściwym organom należy udostępnić za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego i przekazać Komisji, chyba że zostały one już opublikowane i przekazane zgodnie z dyrektywą 2014/61/UE. Pozostawiona państwom członkowskim możliwość przydzielenia funkcji pojedynczego punktu informacyjnego więcej niż jednemu właściwemu organowi nie powinna mieć wpływu na zdolność tych organów do skutecznego wypełniania tych funkcji.
- (68) Wyznaczony krajowy organ ds. rozstrzygania sporów i właściwy organ pełniący funkcje pojedynczego punktu informacyjnego powinny zapewnić zainteresowanym stronom bezstronność, niezależność i rozdział strukturalny, a także powinny wykonywać swoje uprawnienia w sposób bezstronny, przejrzysty i terminowy oraz dysponować odpowiednimi kompetencjami i zasobami. ***Krajowe organy ds. rozstrzygania sporów powinny działać w sposób niezależny i obiektywny, i przy rozstrzyganiu sporów nie powinny zwracać się do żadnego innego organu z prośbą o instrukcje ani nie przyjmują takich instrukcji.***

- (69) Państwa członkowskie powinny przewidzieć odpowiednie, skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary na wypadek nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia lub niezastosowania się do wiążącej decyzji wydanej przez właściwe organy, w tym w przypadkach, w których operator sieci lub podmiot sektora publicznego umyślnie lub wskutek rażącego zaniedbania przekazuje wprowadzające w błąd, błędne lub niekompletne informacje za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.
- (70) Z uwagi na fakt, że cele niniejszego rozporządzenia zmierzającego do ułatwienia wdrażania infrastruktury technicznej odpowiedniej dla *VHCN w całej Unii w sposób, który będzie promował rynek wewnętrzny*, nie mogą zostać osiągnięte w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie ze względu na utrzymujące się różne podejścia oraz powolną i nieskuteczną transpozycję dyrektywy 2014/61/UE, natomiast mogą, ze względu na skalę realizacji sieci i wymagane inwestycje, zostać osiągnięte w większym stopniu na szczeblu unijnym, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (71) *Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla spoczywającego na państwach członkowskich obowiązku ochrony bezpieczeństwa narodowego oraz dla ich uprawnień do zabezpieczania innych podstawowych funkcji państwa, w szczególności w odniesieniu do bezpieczeństwa publicznego, integralności terytorialnej i utrzymywania porządku publicznego.*

- (72) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych oraz jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności celem niniejszego rozporządzenia jest zapewnienie pełnego poszanowania prawa do życia prywatnego i ochrony tajemnicy handlowej, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, prawa własności oraz prawa do skutecznego środka ochrony prawnej. Niniejsze rozporządzenie należy stosować zgodnie z tymi prawami i zasadami.
- (73) Niniejsze rozporządzenie zawiera przepisy uwzględniające wszystkie obszary merytoryczne objęte dyrektywą 2014/61/UE, którą należy w związku z tym uchylić. ***Zważywszy jednak na opóźnione rozpoczęcie stosowania w przypadku niektórych przepisów dotyczących przejrzystości, procedur udzielania zezwoleń, wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej oraz cyfryzacji pojedynczych punktów informacyjnych, niektóre przepisy określone w dyrektywie 2014/61/UE powinny pozostać w mocy do czasu rozpoczęcia stosowania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia. Na przykład operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego powinni nadal być zobowiązani, jak przewidziano w art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 4 ust. 4 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/61/UE, do udostępniania za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego informacji na temat istniejącej infrastruktury technicznej, tak aby można było mieć do nich szybki dostęp do czasu rozpoczęcia stosowania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia.***

- (74) Okres **18** miesięcy pomiędzy **datą** wejścia w życie **niniejszego rozporządzenia a datą** rozpoczęcia jego stosowania ma zapewnić państwom członkowskim wystarczający czas na zapewnienie, aby ich przepisy krajowe nie powodowały żadnych przeszkód w jednolitym i skutecznym stosowaniu niniejszego rozporządzenia. **W drodze odstępstwa od tej daty rozpoczęcia stosowania, aby zapewnić państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie nowych systemów i dostosowanie się do nowych przepisów wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem, niektóre przepisy dotyczące przejrzystości w odniesieniu do istniejącej infrastruktury technicznej i planowanych robót budowlanych, cyfryzacji pojedynczych punktów informacyjnych oraz ich roli w usprawnianiu procedur udzielania zezwoleń, a także w odniesieniu do wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej, powinny mieć zastosowanie na późniejszym etapie. Na przykład obowiązek wyposażenia nowych budynków i budynków poddawanych generalnym pracom remontowym w wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej i w wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe powinien być egzekwowany po upływie 21 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a podmioty sektora publicznego powinny udostępniać informacje na temat istniejącej infrastruktury technicznej za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego w formie elektronicznej po upływie 24 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, natomiast ten sam obowiązek powinien nadal mieć zastosowanie do operatorów sieci, jak przewidywała to już dyrektywa 2014/61/UE. Ponadto, z racji tego, że przepisy dotyczące przejrzystości w odniesieniu do minimalnych informacji na temat planowanych robót budowlanych, w tym lokalizacji oznaczonej georeferencyjnie, wymagają dłuższego okresu, do 24 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, aby umożliwić państwom członkowskim zapewnienie, by odpowiednie pojedyncze punkty informacyjne udostępniały odpowiednie narzędzia cyfrowe, istniejące pojedyncze punkty informacyjne będą nadal wykorzystywane zgodnie z art. 6 ust. 1, 2 i 3 dyrektywy 2014/61/WE. To samo ma zastosowanie do odpowiednich wyjątków określonych w państwach członkowskich zgodnie z art. 6 ust. 5 dyrektywy 2014/61/WE.** Przed rozpoczęciem stosowania poszczególnych przepisów niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie muszą uchylić te przepisy krajowe, które się z nimi pokrywają lub są z nim sprzeczne. Jeżeli chodzi o przyjmowanie w tym okresie nowych przepisów, z art. 4 ust. 3 TUE wynika, że państwa członkowskie mają obowiązek lojalnej współpracy i niepodejmowania działań, które byłyby sprzeczne z planowanymi przepisami Unii.

- (75) *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1971¹⁹ wprowadziło między innymi – w drodze zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120²⁰ – środki regulujące ceny detaliczne łączności wewnętrznej. Środki miały zapewnić, aby konsumenci nie byli obciążani wygórowanymi opłatami za korzystanie z usług łączności interpersonalnej wykorzystujących numery, które to usługi są inicjowane w państwie członkowskim krajowego dostawcy konsumenta i kończą się na jakimkolwiek stacjonarnym lub ruchomym numerze w innym państwie członkowskim. Zgodnie z zasadą proporcjonalności środek ten nie wykraczał poza to, co było konieczne do osiągnięcia tych celów. Środki te weszły w życie w dniu 15 maja 2019 r. na okres pięciu lat, czyli do dnia 14 maja 2024 r. W szczególności rozporządzeniem (UE) 2018/1971 wprowadzono do rozporządzenia (UE) 2015/2120 definicje regulowanej usługi łączności wewnętrznej i łączności interpersonalnej wykorzystującej numery, zmieniono rozporządzenie (UE) 2015/2120, ustanawiając opłaty detaliczne za połączenia wewnętrzne i przewidując wygaśnięcie tych opłat detalicznych z dniem 14 maja 2024 r.*

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1971 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiające Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) oraz Agencję Wsparcia BEREC (Urząd BEREC), zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/2120 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1211/2009 (Dz.U. L 321 z 17.12.2018, s. 1).

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiające środki dotyczące dostępu do otwartego internetu oraz zmieniające dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników, a także rozporządzenie (UE) nr 531/2012 w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii (Dz.U. L 310 z 26.11.2015, s. 1).

- (76) *Limity cenowe dla cen detalicznych, które weszły w życie we wszystkich państwach w dniu 15 maja 2019 r., zostały ustalone na poziomie pozwalającym dostawcom publicznie dostępnych usług łączności interpersonalnej wykorzystujących numery odzyskać poniesione koszty, zapewniając tym samym proporcjonalną interwencję zarówno na rynku łączności ruchomej, jak i stacjonarnej. Ponadto krajowe organy regulacyjne były i nadal są uprawnione do przyznawania odstępstw na wniosek dostawców publicznie dostępnych usług łączności interpersonalnej wykorzystujących numery, w przypadku gdy odczuwaliby oni skutki takich środków w znacznie większym stopniu niż większość pozostałych dostawców w Unii.*

- (77) *W dniu 15 maja 2023 r. Komisja opublikowała dokument roboczy służb Komisji dotyczący stosowania przepisów rozporządzenia (UE) 2018/1971 mających zastosowanie do usług łączności wewnątrzunijnej wraz ze sprawozdaniem z badania Eurobarometr dotyczącego komunikacji międzynarodowej w Unii (zwane dalej „sprawozdaniem Eurobarometru z 2022 r.”). Komisja oceniła skutki środków na podstawie bieżącego monitorowania wdrażania przepisów i wymiany informacji z zainteresowanymi stronami, a także na podstawie opinii BEREC dotyczącej rozporządzenia w sprawie łączności wewnątrzunijnej (zwanej dalej „opinią BEREC”). Zarówno opracowana przez Komisję ocena, jak i wyniki sprawozdania Eurobarometru z 2022 r. pokazują, że przepisy unijne okazały się skuteczne i proporcjonalne. Środki te znacząco obniżyły ceny detaliczne usług łączności wewnątrzunijnej. Na podstawie danych wynikających z opinii BEREC i ze sprawozdania Eurobarometru z 2022 r. znaczna liczba konsumentów w większości państw członkowskich skorzystała z tych środków, a niektórzy nadal korzystają z tradycyjnej komunikacji, takiej jak rozmowy telefoniczne i wiadomości SMS w przypadku połączeń wewnątrzunijnych, przy czym konsumenci komunikują się głównie telefonicznie, mimo że rosnąca liczba konsumentów ma na potrzeby komunikacji wewnątrzunijnej dostęp do usług łączności interpersonalnej niewykorzystujących numerów. Dotyczy to obywateli w wieku co najmniej 55 lat.*

- (78) *Ponadto limity cenowe dla cen detalicznych nie doprowadziły do zwiększenia wolumenu połączeń wewnątrzunijnych ani nie wydają się mieć znaczącego negatywnego wpływu na dostawców. Od czasu wejścia w życie tych środków żaden dostawca publicznie dostępnych usług łączności interpersonalnej wykorzystujących numery nie zwrócił się o odstępstwo. Ponadto wyniki konsultacji sondażowych w sprawie przyszłości rynku łączności elektronicznej i jego infrastruktury, które zakończyły się w dniu 19 maja 2023 r., potwierdzają potrzebę przedłużenia obowiązujących środków.*
- (79) *Zważywszy na fakt, że ceny hurtowe łączności wewnątrzunijnej nie są regulowane i że brakuje przeglądu kosztów tranzytu, nie można na tym etapie wykluczyć, że te ceny detaliczne wzrosłyby, gdyby środki te zostały nagle zniesione, a klienci mogliby być narażeni na bardzo wysokie ceny połączeń wewnątrzunijnych. W związku z tym w niniejszym rozporządzeniu wprowadza się przepis zmieniający rozporządzenie (UE) 2015/2120 w celu przedłużenia stosowania jego art. 5a ust. 1.*

- (80) ***Jednakże z uwagi na cel, jakim jest likwidacja różnic w cenach detalicznych między taryfami stosowanymi w łączności wewnątrzunijnej a taryfami stosowanymi do krajowych połączeń głosowych (stacjonarnych i ruchomych) oraz wiadomości SMS, od dnia 1 stycznia 2025 r. dostawcy, którzy dobrowolnie zdecydują się nie stosować dodatkowych opłat za połączenia wewnątrzunijne, powinni być zwolnieni ze stosowania maksymalnych cen detalicznych, z zastrzeżeniem polityki uczciwego korzystania, tak aby wcześniej zapewnić konsumentom równe ceny detaliczne za połączenia krajowe i wewnątrzunijne. Polityka uczciwego korzystania zostanie zdefiniowana w akcie wykonawczym, który Komisja powinna przyjąć do dnia 31 grudnia 2024 r. po konsultacji z BEREC.***
- (81) W drugim etapie, od dnia 1 stycznia 2029 r., dostawcy nie powinni pobierać innych cen detalicznych za połączenia krajowe i wewnątrzunijne. Obowiązek przestrzegania tego środka przez dostawców jest jednak uzależniony od przyjęcia w odniesieniu do dostawców szeregu zabezpieczeń w zakresie środków dotyczących zrównoważoności, uczciwego korzystania i zwalczania nadużyć. Komisja powinna przyjąć takie zabezpieczenia w drodze aktu wykonawczego do dnia 30 czerwca 2028 r.
- (82) Ponadto pełne wycofanie z dniem 1 stycznia 2029 r. dodatkowych opłat detalicznych za połączenia wewnątrzunijne ma być poprzedzone przeglądem przepisów dotyczących łączności wewnątrzunijnej, który Komisja powinna przeprowadzić do dnia 30 czerwca 2027 r., po konsultacji z BEREC.

- (83) *W ramach tego przeglądu Komisja, przy wsparciu ze strony BEREC, powinna ocenić wpływ tych nowych środków na konsumentów i dostawców, biorąc również pod uwagę rozwój dynamiki rynku. Ocena ta powinna obejmować zmiany kosztów hurtowych, tendencje w zakresie detalicznych cen łączności wewnątrzunijnej, zmiany preferencji konsumentów, potencjalny wpływ na krajowe rynki świadczenia usług łączności interpersonalnej wykorzystujących numery, w szczególności na ceny detaliczne stosowane wobec konsumentów, potencjalny wpływ tych środków na dochody dostawców, zakres korzystania, dostępność i konkurencyjność usług łączności interpersonalnej niewykorzystujących numerów lub wszelkich alternatyw dla łączności wewnątrzunijnej, zmiany planów taryfowych w odniesieniu do łączności wewnątrzunijnej.*
- (84) Ocena będzie stanowić podstawę przyjęcia przez Komisję do dnia 30 czerwca 2028 r. aktu wykonawczego ustanawiającego zabezpieczenia dla dostawców w zakresie środków dotyczących zrównoważoności, uczciwego korzystania i zwalczania nadużyć. Mogłaby również posłużyć za podstawę ewentualnego wniosku ustawodawczego Komisji dotyczącego zmiany tych środków, o ile okaże się to konieczne.

- (85) *Do celów gromadzenia danych, monitorowania, przeglądu i sprawozdawczości w zakresie wpływu tych przepisów na łączność wewnątrzunijną Komisja, BEREC, krajowe organy regulacyjne i, w stosownych przypadkach, inne zainteresowane właściwe organy powinny traktować wszelkie tajemnice handlowe i inne informacje niejawnie udostępniane przez operatorów jako poufne. Ochrona informacji niejawnych nie powinna jednak uniemożliwiać właściwym organom krajowym terminowej wymiany takich informacji.*
- (86) *Zgodnie z zasadą proporcjonalności wprowadzone niniejszym rozporządzeniem środki mające zastosowanie do łączności wewnątrzunijnej powinny być ograniczone w czasie i powinny wygasnąć do dnia 30 czerwca 2032 r. Takie przedłużenie powinno pozwolić Komisji na gromadzenie i analizę danych istotnych dla oceny skutków tych środków, a jednocześnie zapewnić ochronę konsumentów z grup szczególnie wrażliwych przed potencjalnie wygórowanymi cenami łączności wewnątrzunijnej. Termin wygaśnięcia środków zbiega się z datą wygaśnięcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/612²¹.*
- (87) Aby umożliwić szybkie zastosowanie środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, powinno ono wejść w życie trzeciego dnia po jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/612 z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii (Dz.U. L 115 z 13.4.2022, s. 1).

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma na celu ułatwienie i wspieranie rozwoju sieci o bardzo dużej przepustowości (VHCN) przez promowanie wspólnego korzystania z istniejącej infrastruktury technicznej i umożliwianie bardziej efektywnego wdrażania nowej infrastruktury technicznej, tak aby takie sieci mogły być wdrażane szybciej i po niższych kosztach.
2. Jeżeli którykolwiek przepis niniejszego rozporządzenia jest sprzeczny z którymkolwiek przepisem *dyrektywy 2002/77/WE*, (UE) 2018/1972 lub *(UE) 2022/2555*, pierwszeństwo mają odpowiednie przepisy tych dyrektyw.
3. ***Niniejsze rozporządzenie ustala minimalne wymogi służące osiągnięciu celów określonych w ust. 1.*** Państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzać zgodne z prawem Unii środki, które są ***bardziej rygorystyczne lub*** bardziej szczegółowe ■ niż te ***minimalne wymogi***, w przypadku gdy środki te służą promowaniu wspólnego korzystania z istniejącej infrastruktury technicznej lub umożliwiają bardziej efektywne wdrażanie nowej infrastruktury technicznej.
4. W drodze odstępstwa od ust. 3 niniejszego artykułu państwa członkowskie nie utrzymują ani nie wprowadzają ***środków, o których mowa w tym ustępie, w odniesieniu do art. 3 ust. 5 akapit pierwszy lit. a)–e), art. 3 ust. 7 i 10, art. 4 ust. 7, art. 5. ust. 2 akapit drugi, art. 5 ust. 5, art. 6 ust. 2 i art. 10 ust. 7 i 8.***

5. *Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla spoczywającego na państwach członkowskich obowiązku ochrony bezpieczeństwa narodowego oraz dla ich uprawnień do zabezpieczania innych podstawowych funkcji państwa, w tym zapewniania integralności terytorialnej państwa i utrzymywania porządku publicznego.*

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają definicje określone w dyrektywie (UE) 2018/1972, w szczególności definicje "sieci łączności elektronicznej", "sieci o bardzo dużej przepustowości", "publicznej sieci łączności elektronicznej", "punktu zakończenia sieci", "urządzeń towarzyszących", "użytkownika końcowego", "bezpieczeństwa sieci i usług", "dostępu" i "operatora".

Zastosowanie mają również następujące definicje:

- (1) „operator sieci” oznacza:
- a) operatora, zgodnie z definicją w art. 2 pkt 29 dyrektywy (UE) 2018/1972;
 - b) przedsiębiorstwo zapewniające infrastrukturę techniczną przeznaczoną do:
 - (i) świadczenia usług w zakresie wytwarzania, przesyłu lub dystrybucji:
 - gazu;
 - energii elektrycznej, w tym oświetlenia publicznego;

- ogrzewania;
 - wody, w tym również usuwania lub oczyszczania ścieków i nieczystości, zapewniania systemów odwadniania;
- (ii) świadczenia usług transportowych obejmujących linie kolejowe, drogi, w *tym drogi miejskie, tunele*, porty i lotniska;

(2) **„podmiot prawa publicznego” oznacza podmiot, który posiada wszystkie poniższe cechy:**

- a) *został utworzony w konkretnym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, nie mając charakteru przemysłowego ani handlowego;*
 - b) *posiada osobowość prawną;*
 - c) *jest finansowany w całości lub w przeważającej części przez państwo, władze regionalne lub lokalne lub inne podmioty prawa publicznego lub jego zarząd podlega nadzorowi ze strony tych władz lub podmiotów; lub ponad połowa członków jego organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego została wyznaczona przez państwo, władze regionalne lub lokalne, bądź przez inne podmioty prawa publicznego;*
- (3) „podmiot sektora publicznego” oznacza organ państwowy, regionalny lub lokalny, podmiot prawa publicznego lub stowarzyszenie utworzone przez co najmniej jeden taki organ lub co najmniej jeden taki podmiot prawa publicznego;

(4) „infrastruktura techniczna” oznacza:

- a) dowolny element sieci, który może służyć do umieszczenia innych elementów sieci, przy czym sam nie staje się aktywnym elementem tej sieci, taki jak rurociągi, maszty, kanalizacje kablowe, komory kontrolne, studzienki włączowe, szafki uliczne, instalacje antenowe, wieże i słupy, a także budynki, w **tym ich dachy i części fasad**, lub wejścia do budynków oraz wszelkie inne składniki mienia, w tym wyposażenie ulic, takie jak latarnie, znaki uliczne, sygnalizacja świetlna, billboardy i **konstrukcje punktów poboru opłat na autostradach**, a także przystanki autobusowe i tramwajowe oraz stacje metra i **stacje kolejowe**;
- b) w przypadku gdy nie jest częścią sieci i jest własnością podmiotów sektora publicznego lub jest przez nie kontrolowana: **budynki, w tym ich dachy i części fasad** lub wejścia do budynków oraz wszelkie inne składniki mienia, w tym wyposażenie ulic, np. latarnie, znaki uliczne, sygnalizacja świetlna, billboardy i **konstrukcje punktów poboru opłat na autostradach**, a także przystanki autobusowe i tramwajowe oraz stacje metra i **stacje kolejowe**.

Kable, w tym ciemne włókna światłowodowe, oraz elementy sieci wykorzystywane do dostarczania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zgodnie z art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184²², nie stanowią infrastruktury technicznej w rozumieniu niniejszego rozporządzenia;

(5) „roboty budowlane” oznaczają każdy całościowy wynik robót budowlanych lub inżynierijno-budowlanych, który samodzielnie wystarcza do spełnienia funkcji ekonomicznej lub technicznej i obejmuje co najmniej jeden element infrastruktury technicznej;

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1).

- (6) „wewnątrzbudynkowa infrastruktura techniczna” oznacza infrastrukturę techniczną lub instalacje w lokalizacji użytkownika końcowego, w tym elementy objęte współwłasnością, przeznaczoną do umieszczenia w niej przewodowych lub bezprzewodowych sieci telekomunikacyjnych, które umożliwiają dostarczanie usług łączności elektronicznej, oraz łączącą punkt dostępu budynku z punktem zakończenia sieci;
- (7) „wewnątrzbudynkowe okablowanie światłowodowe” oznacza kable światłowodowe w obiekcie użytkownika końcowego, w tym elementy objęte współwłasnością, przeznaczone do dostarczania usług łączności elektronicznej, oraz łączące punkt dostępu budynku z punktem zakończenia sieci;
- (8) „wewnątrzbudynkowa infrastruktura techniczna przystosowana do technologii światłowodowej” oznacza wewnątrzbudynkową infrastrukturę techniczną przeznaczoną do umieszczenia w niej elementów światłowodów;
- (9) „generalne prace remontowe” oznaczają ■ roboty ■ budowlane w obiekcie użytkownika końcowego obejmujące modyfikacje konstrukcyjne całej wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej lub jej znacznej części i wymagające **zgodnie z prawem krajowym** zezwolenia na budowę;
- (10) „zezwolenie” oznacza bezpośrednią lub pośrednią decyzję lub zbiór decyzji wydanych równocześnie lub kolejno przez jeden właściwy organ lub kilka właściwych organów, które to decyzje **są wymagane na podstawie prawa krajowego**, aby przedsiębiorstwo mogło przeprowadzić roboty budowlane ■ niezbędne do wdrożenia elementów **VHCN**;

- (11) „punkt dostępu” oznacza punkt fizyczny znajdujący się wewnątrz lub na zewnątrz budynku, dostępny dla **przedsiębiorstw, które dostarczają** publiczne sieci łączności elektronicznej **lub są** upoważnione do dostarczania takich sieci, za pomocą którego udostępniane jest połączenie z wewnątrzbudynkową infrastrukturą techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej;
- (12) **„prawo drogi” oznacza prawo, o którym mowa w art. 43 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/1972, przyznane operatorowi w celu zainstalowania urządzeń na własności prywatnej lub publicznej, ponad nią lub pod nią, w celu wdrożenia VHCN i urządzeń towarzyszących.**

Artykuł 3

Dostęp do istniejącej infrastruktury technicznej

1. **Na pisemny wniosek operatora operatorzy sieci i** podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę **rozpatrują pozytywnie** każdy uzasadniony wniosek o dostęp do takiej infrastruktury technicznej, na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, również cenowych, na potrzeby wdrażania elementów **VHCN** lub urządzeń towarzyszących. Podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę rozpatrują pozytywnie każdy taki uzasadniony wniosek również na niedyskryminujących warunkach i zasadach. W takich pisemnych wnioskach określa się elementy infrastruktury technicznej będącej przedmiotem wniosku o dostęp oraz dokładny harmonogram. **Państwa członkowskie mogą określić szczegółowe wymogi dotyczące administracyjnych aspektów przedmiotowych wniosków.**

2. *Na wniosek operatora osoby prawne będące głównie najemcami gruntów lub posiadaczami innych niż prawa własności praw do gruntów, na których planuje się zainstalowanie urządzeń z myślą o wdrożeniu elementów VHCN lub na których urządzenia takie zostały zainstalowane, lub osoby prawne zarządzające umowami dzierżawy takich gruntów w imieniu właścicieli gruntów, prowadzą z operatorami negocjacje w dobrej wierze – zgodnie z krajowym prawem umów – dotyczące dostępu do takich gruntów, w tym w odniesieniu do ceny, a wynegocjowane umowy powinny w stosownych przypadkach odzwierciedlać warunki rynkowe.*

Operatorzy i osoby prawne, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, informują krajowy organ regulacyjny o zawarciu umów wynegocjowanych zgodnie z akapitem pierwszym, w tym o uzgodnionej cenie.

W celu ułatwienia zawierania takich umów państwa członkowskie mogą udzielać wskazówek dotyczących warunków, w tym w zakresie ceny.

3. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że – *na pisemny wniosek operatora – właściciele prywatnych budynków komercyjnych, które nie są własnością ani nie są kontrolowane przez operatora sieci, mają rozpatrywać pozytywnie uzasadnione wnioski o dostęp do tych budynków, w tym ich dachów, w celu rozmieszczenia elementów VHCN lub urządzeń towarzyszących na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach oraz po cenie odzwierciedlającej warunki rynkowe. Przed złożeniem wniosku przez podmiot ubiegający się o dostęp muszą zostać spełnione wszystkie następujące warunki:*
- a) *budynek znajduje się na obszarze wiejskim lub oddalonym zgodnie z definicją określoną przez państwa członkowskie;*

- b) *zgodnie z informacjami uzyskanymi za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego w dniu złożenia wniosku, na obszarze, którego dotyczy wniosek o dostęp, nie ma VHCN tego samego typu – stacjonarnej lub mobilnej – jak sieć, którą podmiot ubiegający się o dostęp zamierza wdrożyć,*
- c) *na obszarze, którego dotyczy wniosek o dostęp, nie ma infrastruktury technicznej, która byłaby własnością operatorów sieci lub podmiotów sektora publicznego bądź byłaby przez nich kontrolowana i która pod względem technicznym byłaby odpowiednia do umieszczenia w niej elementów VHCN.*

Ze względów bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa, i ochrony zdrowia państwa członkowskie mogą określić wykaz kategorii budynków komercyjnych, które mogą być zwolnione z obowiązku pozytywnego rozpatrzenia takiego wniosku o dostęp. Wykaz ten oraz kryteria stosowane do identyfikacji tych kategorii są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.

4. Przy ustalaniu **■** sprawiedliwych i rozsądnych warunków przyznawania dostępu, w **tym cen, oraz w celu unikania nadmiernych cen**, operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę uwzględniają w **stosownych przypadkach co najmniej** następujące kwestie:

- a) *istniejące umowy i warunki handlowe uzgodnione między operatorami ubiegającymi się o dostęp a operatorami sieci lub podmiotami sektora publicznego udzielającymi dostępu do infrastruktury technicznej;*

- b) konieczność zapewnienia, aby podmiot zapewniający dostęp miał odpowiednią możliwość odzyskania kosztów związanych z udzieleniem dostępu do swojej infrastruktury technicznej, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań krajowych, **modeli biznesowych** oraz wszelkich struktur taryfowych wprowadzonych w celu zapewnienia odpowiedniej możliwości odzyskania kosztów; w przypadku sieci łączności elektronicznej wszelkie środki ochrony prawnej zastosowane przez krajowy organ regulacyjny mają być uwzględnione;
- c) **wszelkie dodatkowe koszty utrzymania i dostosowania wynikające z udostępniania odnośnej infrastruktury technicznej;**
- d) wpływ dostępu, którego dotyczy wniosek, na plan biznesowy podmiotu zapewniającego dostęp, w tym inwestycje w infrastrukturę techniczną, której dotyczy wniosek o udzielenie dostępu;
- e) w szczególnym przypadku dostępu operatorów do infrastruktury technicznej, wszelkie odpowiednie wytyczne wydane na podstawie ust. 13, a w szczególności: :
- (i) efektywność ekonomiczną takich inwestycji w oparciu o ich profil ryzyka;**
 - (ii) potrzebę uzyskania godziwego zwrotu z inwestycji i potrzebę harmonogramu uzyskiwania takiego zwrotu;**
 - (iii) wpływ udzielenia dostępu na konkurencję na rynku niższego szczebla, a w konsekwencji – na ceny i zwrot z inwestycji;**

- (iv) amortyzację aktywów sieci w chwili złożenia wniosku o udzielenie dostępu;*
- (v) wszelkie uzasadnienie biznesowe stanowiące podstawę danej inwestycji w momencie jej realizacji, w szczególności w przypadku inwestycji w infrastrukturę techniczną wykorzystywaną do zapewnienia łączności; oraz*
- (vi) wszelkie możliwości współinwestowania we wdrażanie infrastruktury technicznej uprzednio zaoferowane podmiotowi ubiegającemu się o dostęp, zwłaszcza zgodnie z art. 76 dyrektywy (UE) 2018/1972, lub równoległego współwdrażania;*
- f) przy rozważaniu potrzeby operatorów w zakresie uzyskania godziwego zwrotu z inwestycji odzwierciedlającego odpowiednie warunki rynkowe – ich różne modele biznesowe, w szczególności w przypadku przedsiębiorstw, które głównie dostarczają urządzenia towarzyszące i oferują fizyczny dostęp więcej niż jednemu przedsiębiorstwu dostarczającemu lub upoważnionemu do dostarczania publicznych sieci łączności elektronicznej.*

5. Operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę mogą odmówić dostępu do określonej infrastruktury technicznej **powołując się na** co najmniej jednego z następujących **względów**:

- a) infrastruktura techniczna, której dotyczy wnioski o udzielenie dostępu, nie jest technicznie odpowiednia do umieszczenia w niej elementów **VHCN**, o których mowa w ust. 1;

- b) brak jest miejsca do umieszczenia elementów *VHCN* lub urządzeń towarzyszących, o których mowa w ust. *I*, w tym po uwzględnieniu przyszłego zapotrzebowania na miejsce odpowiednio wykazanego przez podmiot zapewniający dostęp, ***na przykład poprzez powołanie się na dostępne publicznie plany inwestycyjne lub na konsekwentnie stosowany odsetek przepustowości rezerwowany na przyszłe potrzeby w porównaniu z całą przepustowością infrastruktury technicznej;***
- c) istnieją ***uzasadnione powody dotyczące*** ochrony, ***bezpieczeństwa narodowego*** i zdrowia publicznego **■** ;
- d) ***istnieją należycie uzasadnione przesłanki związane*** z integralnością i bezpieczeństwem sieci, w szczególności krytycznej infrastruktury krajowej;
- e) ***istnieje należycie uzasadnione*** ryzyko, że planowane usługi łączności elektronicznej mogą spowodować poważne zakłócenia w świadczeniu innych usług za pośrednictwem tej samej infrastruktury technicznej;
- f) dostępne są realne alternatywne środki hurtowego ***pasywnego*** fizycznego dostępu do sieci łączności elektronicznej, ***odpowiednie do zapewniania VHCN, oferowane na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach*** przez tego samego operatora sieci ***lub, w szczególnym przypadku obszarów wiejskich lub oddalonych, gdzie sieć jest eksploatowana wyłącznie na rynku hurtowym i jest własnością organów sektora publicznego lub jest przez nie kontrolowana – dostępne są takie alternatywne środki oferowane przez operatora takiej sieci.***

6. *Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę mogą odmówić dostępu do określonej infrastruktury technicznej, w przypadku gdy dostępne są realne alternatywne środki niedyskryminującego otwartego hurtowego aktywnego dostępu do VHCN oferowane przez tego samego operatora sieci lub ten sam podmiot publiczny, z zastrzeżeniem że spełnione są oba poniższe warunki:*

- a) *takie alternatywne środki hurtowego dostępu są oferowane na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, w tym w zakresie ceny;*
- b) *projekt wdrożeniowy operatora występującego z wnioskiem dotyczy tego samego obszaru i na obszarze tym nie ma innej funkcjonującej sieci światłowodowej połączonej z lokalem użytkownika końcowego.*

Niniejszy ustęp ma zastosowanie wyłącznie do tych państw członkowskich, w których taka możliwość równoważnej odmowy jest stosowana w dniu ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] na podstawie prawa krajowego zgodnego z prawem Unii.

7. W przypadku odmowy udzielenia dostępu, o *której mowa w ust. 5 i 6*, operator sieci lub podmiot sektora publicznego będący właścicielem infrastruktury technicznej lub ją kontrolujący – *nie później niż miesiąc* od daty otrzymania kompletnego wniosku o dostęp – przekazuje na piśmie podmiotowi ubiegającemu się o dostęp konkretne i szczegółowe uzasadnienie takiej odmowy; *wyjątkiem jest krytyczna infrastruktura krajowa zdefiniowana w prawie krajowym, w odniesieniu do której nie jest wymagane konkretne i szczegółowe uzasadnienie odmowy przy przekazywaniu podmiotowi występującemu informacji o odmowie.*

8. Państwa członkowskie mogą ustanowić **lub wyznaczyć** organ, który będzie koordynował wnioski o udzielenie dostępu do infrastruktury technicznej będącej własnością podmiotów sektora publicznego lub przez nie kontrolowanej, zapewniał porady prawne i techniczne w toku negocjacji warunków dostępu oraz ułatwiał udostępnianie informacji za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego, o którym mowa w art. 12.
9. Infrastruktura techniczna, która podlega już obowiązkom w zakresie dostępu nałożonym przez krajowe organy regulacyjne na podstawie dyrektywy (UE) 2018/1972 lub wynikającym ze stosowania unijnych zasad pomocy państwa, nie podlega obowiązkom określonym w ust. **1, 4 i 5**, dopóki obowiązują takie obowiązki w zakresie dostępu.
10. Podmioty sektora publicznego będące właścicielami **infrastruktury technicznej** lub niektórych kategorii takiej **infrastruktury technicznej** lub kontrolujące taką infrastrukturę lub takie kategorie mogą nie stosować ust. 1, 4 i 5 do tej **infrastruktury technicznej** lub tych kategorii infrastruktury technicznej ze względu na ich wartość architektoniczną, historyczną, religijną lub **środowiskową**, lub ze względu na bezpieczeństwo publiczne, **obronność** oraz ochronę i zdrowie publiczne. Państwa członkowskie, **lub w stosownych przypadkach władze lokalne lub regionalne**, określają taką **infrastrukturę techniczną** lub jej kategorie na swoich terytoriach na podstawie należycie uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów. **Wykaz kategorii infrastruktury technicznej oraz kryteria stosowane do ich identyfikacji** są udostępniane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.

11. Operatorzy mają prawo oferować dostęp do swojej infrastruktury technicznej do celów wdrażania sieci innych niż sieci łączności elektronicznej lub wprowadzania urządzeń towarzyszących.
12. *Niezależnie od ust. 3*, niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa własności właściciela infrastruktury technicznej, w przypadku gdy operator sieci lub podmiot sektora publicznego nie jest jej właścicielem, oraz dla praw własności jakiegokolwiek innej strony trzeciej, takiej jak właściciele nieruchomości gruntowych i majątku prywatnego **lub – w stosownych przypadkach – dla praw najemców**.
13. Po konsultacji z zainteresowanymi stronami, krajowymi organami ds. rozstrzygania sporów oraz, w stosownych przypadkach, z innymi właściwymi organami lub agencjami Unii w odpowiednich sektorach **oraz po uwzględnieniu utrwalonych zasad i zróżnicowanej sytuacji państw członkowskich** Komisja może, w ścisłej współpracy z BEREC, przedstawić wytyczne dotyczące stosowania niniejszego artykułu.

Artykuł 4

Przejrzystość w odniesieniu do infrastruktury technicznej

1. Każdy operator, by móc złożyć wniosek o udzielenie dostępu do infrastruktury technicznej zgodnie z art. 3, ma prawo, na wniosek, uzyskać za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego oraz w formacie elektronicznym dostęp do następujących minimalnych informacji dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej:
 - a) lokalizacja i przebieg oznaczone georeferencyjnie;

- b) rodzaj i aktualny sposób użytkowania infrastruktury; oraz
- c) punkt kontaktowy.

Takie minimalne informacje udostępnia się **■** na proporcjonalnych, niedyskryminujących i przejrzystych warunkach, a w każdym razie nie później niż **10 dni roboczych** od daty złożenia wniosku o dostęp do informacji. ***W należycie uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać jednokrotnie przedłużony o pięć dni roboczych. Operatorzy występujący o dostęp są informowani o przedłużonym terminie za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.***

Każdy operator składający wniosek o udzielenie dostępu do informacji na podstawie niniejszego artykułu określa obszar geograficzny, na którym przewiduje wdrożenie elementów **VHCN** lub urządzeń towarzyszących.

Dostęp do minimalnych informacji można ograniczyć **lub odmówić dostępu do nich, pod warunkiem, że jest to** niezbędne w celu zapewnienia bezpieczeństwa niektórych budynków będących własnością podmiotów sektora publicznego lub kontrolowanych przez nie, bezpieczeństwa i integralności sieci, bezpieczeństwa narodowego, **bezpieczeństwa krytycznej infrastruktury krajowej**, zdrowia publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, bądź też ze względu na poufność lub tajemnice operacyjne i handlowe.

2. ***Oprócz minimalnych informacji, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy, państwa członkowskie mogą wymagać informacji o istniejącej infrastrukturze technicznej, takich jak informacje o poziomie wykorzystania infrastruktury technicznej.***

3. Operatorzy sieci oraz podmioty sektora publicznego muszą udostępniać **co najmniej** minimalne informacje, o których mowa w ust. 1, **i w stosownych przypadkach dodatkowe informacje, o których mowa w ust. 2, za pośrednictwem** pojedynczego punktu informacyjnego w formacie elektronicznym, i niezwłocznie udostępniają wszelkie aktualizacje tych informacji. **W przypadku gdy operatorzy sieci lub podmioty sektora publicznego nie wywiązują się z obowiązku wynikającego z niniejszego ustępu, właściwe organy mogą zażądać udostępnienia im brakujących informacji, o których mowa w ust. 1, za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego i w formacie elektronicznym, w ciągu 10 dni roboczych od daty otrzymania takiego wniosku, bez uszczerbku dla możliwości nakładania przez państwa członkowskie kar na operatorów sieci i na podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę za nieprzestrzeganie tego obowiązku.**
4. **Przez możliwie najkrótszy okres przejściowy, nie dłuższy niż dwanaście miesięcy, państwa członkowskie mogą zwolnić gminy o liczbie mieszkańców mniejszej niż 3500 z obowiązku, o którym mowa w ust. 3. Państwa członkowskie opracowują plan działania określający terminy udostępniania minimalnych informacji, o których mowa w ust. 1, w formacie elektronicznym za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. Informacje o takich zwolnieniach i plany działania są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego. W tym okresie przejściowym gminy te zapewniają, by operatorzy mieli dostęp do udostępnionych informacji.**

5. Na konkretny ***pisemny*** wniosek operatora operatorzy sieci i podmioty sektora publicznego pozytywnie rozpatrują uzasadnione wnioski o umożliwienie inspekcji na miejscu w odniesieniu do określonych elementów ich infrastruktury technicznej. We wnioskach tych określa się odpowiednie elementy infrastruktury technicznej związane z planowanym wdrożeniem elementów ***VHCN*** lub urządzeń towarzyszących. Zgody na inspekcję na miejscu w odniesieniu do określonych elementów infrastruktury technicznej udziela się na proporcjonalnych, niedyskryminujących i przejrzystych warunkach w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania wniosku, z zastrzeżeniem ograniczeń określonych w ust. 1 akapit czwarty. ***Państwa członkowskie mogą określić szczegółowe wymogi dotyczące administracyjnych aspektów przedmiotowych wniosków.***
6. ***Państwa członkowskie mogą określić, na podstawie należyście uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów, krajową infrastrukturę krytyczną zdefiniowaną w prawie krajowym lub jej części, które nie podlegają obowiązkowi określonym w ust. 1, 3 i 5.***
7. Ust. 1, 3 i 5 nie mają zastosowania w przypadkach, gdy:
 - a) infrastruktura techniczna nie jest technicznie odpowiednia do celów wdrożenia ***VHCN*** lub urządzeń towarzyszących;

- b) obowiązek udostępnienia informacji dotyczących określonych **rodzajów** istniejącej infrastruktury technicznej na podstawie ust. 1 akapit pierwszy byłby nieproporcjonalny w świetle przeprowadzonej przez państwa członkowskie oceny kosztów i korzyści i **■** konsultacji z zainteresowanymi stronami; **lub**
- c) **infrastruktura techniczna nie podlega obowiązkom w zakresie dostępu zgodnie z art. 3 ust. 10.**

Uzasadnienie, kryteria i warunki zastosowania każdego takiego wyjątku są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego i przekazywane Komisji.

- 8. Operatorzy, którzy uzyskują dostęp do informacji zgodnie z niniejszym artykułem, muszą zastosować odpowiednie środki, aby zapewnić zachowanie poufności, a także tajemnic operacyjnych i handlowych. ***W tym celu zachowują poufność informacji i wykorzystują je wyłącznie do celów wdrażania swoich sieci.***

Artykuł 5

Koordinacja robót budowlanych

- 1. ***Podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę oraz operatorzy*** sieci mają prawo do negocjowania z operatorami umów dotyczących koordynacji robót budowlanych, w tym podziału kosztów, w celu wdrażania elementów VHCN lub urządzeń towarzyszących.

2. Przy wykonywaniu bezpośrednio lub pośrednio robót budowlanych finansowanych w całości lub w części ze środków publicznych lub planowaniu takich robót **podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę oraz operatorzy** sieci rozpatrują pozytywnie każdy uzasadniony pisemny wniosek o koordynację tych robót budowlanych na przejrzystych i niedyskryminujących warunkach, złożony przez operatorów w celu wdrożenia elementów **VHCN lub urzędzeń towarzyszących. Państwa członkowskie mogą określić szczegółowe wymogi dotyczące administracyjnych aspektów tego wniosku.**

Wnioski o koordynację robót budowlanych są rozpatrywane pozytywnie, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) koordynacja robót budowlanych nie spowoduje dodatkowych kosztów niemożliwych do odzyskania, w tym wynikających z dodatkowych opóźnień, dla operatora sieci **lub podmiotu sektora publicznego będącego właścicielem infrastruktury technicznej lub kontrolującego taką infrastrukturę**, który pierwotnie planował te roboty budowlane, bez uszczerbku dla możliwości uzgodnienia przez zainteresowane strony podziału kosztów;
- b) operator sieci **lub podmiot sektora publicznego będący właścicielem infrastruktury technicznej lub kontrolujący taką infrastrukturę**, który pierwotnie planował te roboty budowlane, zachowuje kontrolę nad koordynacją tych robót;
- c) wniosek złożony zostaje tak szybko, jak to możliwe, a w przypadku konieczności uzyskania zezwolenia na roboty budowlane – co najmniej **jeden** miesiąc przed przedłożeniem ostatecznego projektu organom do spraw wydawania zezwoleń.

3. Państwa członkowskie mogą postanowić, że w przypadku gdy **wnioski o koordynację robót budowlanych są składane przez przedsiębiorstwo, które dostarcza publiczne sieci łączności elektronicznej lub jest upoważnione do dostarczania takich sieci, do przedsiębiorstwa będącego własnością podmiotów sektora publicznego lub przez nie kontrolowanego i dostarczającego publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnionego do dostarczania takich sieci, takie wnioski mogą zostać uznane za nieuzasadnione, w sytuacji gdy roboty budowlane przyczyniają się do wdrożenia VHCN, pod warunkiem że takie VHCN znajdują się na obszarach wiejskich lub oddalonych, są własnością podmiotów sektora publicznego lub są przez nie kontrolowane oraz są eksploatowane wyłącznie na rynku hurtowym.**
4. Wniosek o koordynację robót budowlanych skierowany przez przedsiębiorstwo, **które dostarcza publiczne sieci łączności elektronicznej lub jest upoważnione do dostarczania takich sieci, do przedsiębiorstwa dostarczającego publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnionego do dostarczania takich sieci może zostać uznany za nieuzasadniony, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:**
- a) wniosek dotyczy obszaru, który objęty jest jedną z następujących procedur:
- (i) prognozą dotyczącą zasięgu sieci szerokopasmowych, w tym **VHCN**, zgodnie z art. 22 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/1972;
 - (ii) zaproszeniem do zgłaszania zamiaru wdrażania **VHCN** zgodnie z art. 22 ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/1972;
 - (iii) konsultacjami publicznymi w ramach stosowania unijnych zasad pomocy państwa;

- b) przedsiębiorstwo składające wniosek nie wyraziło zamiaru wdrożenia *VHCN* na obszarze, o którym mowa w lit. a), w ramach żadnej z niedawnych procedur wymienionych w tej literze, obejmujących okres, w którym złożono wniosek o koordynację. ■

Jeżeli wniosek o koordynację zostanie uznany za nieuzasadniony na podstawie *akapitu* pierwszego, przedsiębiorstwo dostarczające publiczne sieci łączności elektronicznej lub upoważnione do dostarczania takich sieci, *które odmówiło* koordynacji robót budowlanych, wdraża infrastrukturę techniczną o przepustowości wystarczającej do zaspokojenia potencjalnych przyszłych uzasadnionych potrzeb w zakresie dostępu stron trzecich.

5. *Państwa członkowskie mogą określić, na podstawie należycie uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów, rodzaje robót budowlanych uznawanych za roboty o ograniczonym zakresie, np. pod względem wartości, wielkości lub czasu trwania, lub związane z krytyczną infrastrukturą krajową, które mogłyby być zwolnione z obowiązku koordynacji robót budowlanych zgodnie z ust. 2. Uzasadnienie, kryteria i warunki stosowania zwolnień do tych rodzajów robót budowlanych są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.*

Państwa członkowskie mogą zdecydować, że podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę i operatorzy sieci nie stosują ust. 2 i 4 do rodzajów robót budowlanych związanych z krytyczną infrastrukturą krajową lub ze względów bezpieczeństwa narodowego określonych przez państwa członkowskie zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.

Podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę oraz operatorzy sieci mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 2 i 4 do rodzajów ■ robót, które zostały określone przez państwa członkowskie jako roboty o ograniczonym zakresie zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.

6. ***Do dnia ... [18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]*** po przeprowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi stronami, krajowymi organami ds. rozstrzygania sporów oraz, w stosownych przypadkach, z innymi właściwymi organami lub agencjami Unii w odpowiednich sektorach ***oraz po uwzględnieniu utrwalonych zasad i szczególnych uwarunkowań w każdym państwie członkowskim, BEREC***, w ścisłej współpracy z ***Komisją***, przedstawi ***wytyczne co do stosowania niniejszego artykułu, w szczególności dotyczące:***
- a) ***podziału kosztów związanych z koordynacją robót budowlanych, o którym mowa w ust. 1;***
 - b) ***kryteriów, których powinny przestrzegać organy ds. rozstrzygania sporów przy rozstrzyganiu sporów wchodzących w zakres niniejszego artykułu; oraz***
 - c) ***kryteriów w zakresie zapewniania przepustowości wystarczającej do zaspokojenia potencjalnych przyszłych uzasadnionych potrzeb, w przypadku odmowy koordynacji robót budowlanych na podstawie ust. 4.***

Artykuł 6

Przejrzystość w odniesieniu do planowanych robót budowlanych

1. Do celów umożliwienia negocjowania umów dotyczących koordynacji robót budowlanych, o których mowa w art. 5, każdy operator sieci i ***podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę*** udostępniają w formacie elektronicznym za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego następujące minimalne informacje:
- a) lokalizację oznaczoną georeferencyjnie i rodzaj robót;
 - b) elementy infrastruktury technicznej, których to dotyczy;

- c) przewidywaną datę rozpoczęcia robót i czas ich trwania;
- d) w stosownych przypadkach przewidywany termin przedłożenia ostatecznego projektu właściwym organom wydającym zezwolenia;
- e) punkt kontaktowy.

Operator sieci i **podmiot sektora publicznego będący właścicielem infrastruktury technicznej lub kontrolujący taką infrastrukturę zapewniają, by** informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, dotyczące planowanych robót budowlanych związanych z ich infrastrukturą techniczną **były prawidłowe, aktualne oraz niezwłocznie udostępniane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego**, tak szybko jak operator sieci uzyskuje dostęp do tych informacji **w odniesieniu do robót budowlanych, które planuje przeprowadzić w ciągu kolejnych sześciu miesięcy**, a w każdym przypadku – jeżeli występuje się o zezwolenie – nie później niż **dwa** miesiące przed pierwszym złożeniem wniosku o wydanie zezwolenia do właściwych organów.

Operatorzy mają prawo wystąpić o dostęp do minimalnych informacji, o których mowa w akapicie pierwszym, w formie elektronicznej, na uzasadniony wniosek, za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego, określając przy tym obszar, na którym przewidują wdrożenie elementów **VHCN** lub urządzeń towarzyszących. Informacje będące przedmiotem wniosku udostępnia się w terminie **10 dni roboczych** od daty jego otrzymania na proporcjonalnych, niedyskryminujących i przejrzystych warunkach. **W należycie uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać jednokrotnie przedłużony o pięć dni roboczych.** Dostęp do minimalnych informacji można ograniczyć **lub można odmówić dostępu do nich** tylko wtedy, gdy jest to niezbędne w celu zapewnienia bezpieczeństwa i integralności sieci, bezpieczeństwa narodowego, **bezpieczeństwa krytycznej infrastruktury**, zdrowia publicznego lub bezpieczeństwa publicznego lub też ze względu na poufność lub tajemnice operacyjne i handlowe.

2. ***Państwa członkowskie mogą określić, na podstawie należycie uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów, rodzaje robót budowlanych uznawanych za roboty o ograniczonym zakresie, np. pod względem wartości, wielkości lub czasu trwania, lub związane z krytyczną infrastrukturą krajową, a także sytuacje nadzwyczajne lub względy bezpieczeństwa narodowego, które uzasadniałyby wyłączenie z obowiązku udostępnienia informacji minimalnych na podstawie ust. 1. Uzasadnienie, kryteria i warunki stosowania zwolnień do tych rodzajów robót budowlanych są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.***

Państwa członkowskie mogą zdecydować, że podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę i operatorzy sieci nie stosują ust. 1 do rodzajów robót budowlanych związanych z krytyczną infrastrukturą krajową lub ze względów bezpieczeństwa narodowego określonych przez państwa członkowskie zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.

Podmioty sektora publicznego będące właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolujące taką infrastrukturę oraz operatorzy sieci mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 1 odnośnie do informacji o rodzajach robót budowlanych, które mają ograniczony zakres, jak również z przyczyn nadzwyczajnych wskazanych przez państwa członkowskie zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.

Artykuł 7

Procedury udzielania zezwoleń i prawa drogi

1. Właściwe organy nie mogą nieproporcjonalnie ograniczać ***ani utrudniać*** wdrażania elementów ***VHCN*** lub urządzeń towarzyszących. Państwa członkowskie ***dokładają wszelkich starań w celu ułatwienia***, aby wszelkie przepisy dotyczące warunków i procedur w zakresie udzielania zezwoleń i prawa drogi wymaganych do wdrażania elementów ***VHCN*** lub urządzeń towarzyszących były spójne na całym terytorium krajowym.

2. Właściwe organy udostępniają, za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego i w formie elektronicznej, wszystkie informacje na temat warunków i procedur w zakresie udzielania zezwoleń i prawa drogi, **które są udzielane w drodze procedur administracyjnych**, w tym wszelkie informacje dotyczące zwolnień mających zastosowanie do niektórych lub wszystkich zezwoleń lub prawa drogi wymaganych na mocy prawa Unii lub prawa krajowego **oraz na temat sposobów składania wniosków w formie elektronicznej oraz uzyskiwania informacji o statusie wniosku**.
3. Każdy operator ma prawo składać, za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego i w formie elektronicznej, wnioski o udzielenie **wszelkich niezbędnych zezwoleń lub o odnowienie zezwoleń** lub udzielenie prawa drogi oraz uzyskać informacje o statusie swojego wniosku. **Państwa członkowskie mogą określić szczegółowe procedury uzyskiwania tych informacji**.
4. W terminie 15 dni roboczych od dnia ich otrzymania właściwe organy **mogą** odrzucić wnioski o udzielenie zezwolenia, w tym udzielenie prawa drogi, w przypadku których to robót ten sam operator, który złożył wniosek o udzielenie zezwolenia, nie udostępnił minimalnych informacji za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego, na podstawie art. 6 ust. 1 akapit pierwszy.

5. Właściwe organy udzielają lub odmawiają udzielenia zezwoleń, innych niż prawo drogi, w terminie 4 miesięcy od daty otrzymania kompletnego wniosku o udzielenie zezwolenie.

W ciągu **20 dni roboczych** od otrzymania wniosku właściwe organy ustalają, czy wniosek o udzielenie zezwolenia lub prawa drogi jest kompletny. **Właściwe organy zwracają się** do wnioskodawcy o dostarczenie w tym terminie wszelkich brakujących informacji. **Ustalenie przez właściwy organ, czy wniosek o udzielenie zezwolenia jest kompletny, nie powoduje zawieszenia ani przerwania ogólnego czteromiesięcznego okresu przewidzianego na rozpatrzenie wniosku o udzielenie zezwolenia, począwszy od daty otrzymania kompletnego wniosku.**

Akapity pierwszy i drugi pozostają bez uszczerbku dla innych konkretnych terminów lub obowiązków określonych w celu odpowiedniego przeprowadzenia procedury, które mają zastosowanie w odniesieniu do procedury udzielania zezwoleń, w tym postępowania odwoławczego, zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym zgodnym z prawem Unii, **oraz bez uszczerbku dla przepisów, które gwarantują wnioskodawcy dodatkowe prawa lub mają na celu jak największe przyspieszenie procedury udzielania zezwoleń.**

Państwa członkowskie określają i publikują, z wyprzedzeniem, za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego powody, dla których właściwy organ może, w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, działając z urzędu, przedłużyć terminy, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu i w ust. 6.

Wszelkie przedłużenie musi być możliwie najkrótsze i **nie może przekraczać czterech miesięcy, z wyjątkiem gdy jest to wymagane do dotrzymania innych konkretnych terminów lub wypełnienia obowiązków ustanowionych w celu odpowiedniego przeprowadzenia procedury, które mają zastosowanie w odniesieniu do procedury udzielania zezwoleń, w tym postępowań odwoławczych, zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym zgodnym z prawem Unii.**

Przedłużenia **nie można zastosować w celu uzyskania brakujących informacji, których właściwy organ nie zażądał od wnioskodawcy zgodnie z akapitem drugim.**

Każda odmowa udzielenia zezwolenia lub prawa drogi musi być należycie **uzasadniona** na podstawie obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminujących i proporcjonalnych kryteriów.

6. Na zasadzie odstępstwa od art. 43 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2018/1972, w przypadku gdy do wdrażania elementów **VHCN** lub urządzeń towarzyszących oprócz zezwoleń wymagane jest prawo drogi **na** nieruchomościach będących własnością publiczną **lub, w stosownych przypadkach,** własnością prywatną – **za uprzednią zgodą właściciela lub zgodnie z prawem krajowym,** lub prawo drogi ponad lub pod takimi nieruchomościami, właściwe organy udzielają takiego prawa drogi w terminie czterech **miesięcy** od daty otrzymania **kompletnego** wniosku **lub w terminie określonym przez prawo krajowe, w zależności od tego, który z tych terminów jest krótszy, z wyjątkiem przypadków wyłączenia.**

7. ***Właściwe organy mogą przedłużyć wydane operatorom zezwolenia na roboty budowlane niezbędne do wdrożenia elementów VHCN lub urządzeń towarzyszących, gdy z obiektywnie uzasadnionych powodów roboty budowlane nie mogły się rozpocząć lub zakończyć przed upływem okresu ważności zezwolenia. Przedłużenia zezwolenia dokonuje się bez dodatkowych wymogów proceduralnych wobec operatorów.***
8. ***Państwa członkowskie mogą między innymi wymagać zezwoleń na wdrożenie elementów VHCN lub urządzeń towarzyszących na budynkach lub w miejscach o wartości architektonicznej, historycznej, religijnej lub przyrodniczej chronionych zgodnie z prawem krajowym lub, w razie konieczności, ze względów bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej lub ze względów środowiskowych.***
9. Zezwolenia, inne niż prawo drogi, wymagane do wdrożenia elementów VHCN lub urządzeń towarzyszących nie podlegają żadnym opłatom niebędącym kosztami administracyjnymi przewidzianymi ***odpowiednio*** w art. 16 dyrektywy (UE) 2018/1972.
10. ***Komisja monitoruje stosowanie przepisów niniejszego artykułu we wszystkich państwach członkowskich. W tym celu państwa członkowskie co trzy lata składają Komisji sprawozdanie na temat stanu wykonywania niniejszego artykułu oraz na temat tego, czy warunki w nim wymienione są spełnione.***
11. ***Procedurę ustanowioną niniejszym artykułem stosuje się bez uszczerbku dla art. 57 dyrektywy (UE) 2018/1972.***
12. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla możliwości wprowadzenia przez państwa członkowskie pod adresem właściwych organów dalszych przepisów z myślą o przyspieszeniu procedury udzielania zezwoleń.

Artykuł 8

Brak decyzji w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia

1. W przypadku braku **decyzji** właściwego organu w **mającym zastosowanie** terminie, o którym mowa w **art. 7 ust. 5**, **po jego upływie zezwolenie uznaje się za udzielone**.

Akapit pierwszy ma zastosowanie, pod warunkiem że procedura udzielania zezwoleń nie dotyczy prawa drogi. W stosownych przypadkach, operator lub każda zainteresowana strona jest uprawniona do otrzymania, na wniosek, pisemnego potwierdzenia od właściwego organu, że zezwolenie zostało udzielone w sposób dorozumiany.

Państwa członkowskie zapewniają, aby każda zainteresowana osoba trzecia miała prawo interweniować w postępowaniu administracyjnym i zaskarżyć decyzję o udzieleniu zezwolenia.

2. **Państwa członkowskie mogą odstąpić od stosowania ust. 1 niniejszego artykułu, jeżeli w ramach odpowiedniej procedury wydawania zezwoleń dostępny jest co najmniej jeden z następujących środków ochrony prawnej:**

- a) operator, który poniósł szkodę w wyniku niedotrzymania przez właściwy organ mającego zastosowanie terminu określonego zgodnie z art. 7 ust. 5, jest uprawniony do dochodzenia odszkodowania, zgodnie z prawem krajowym;**
- b) operator może skierować sprawę do sądu lub organu nadzoru.**

3. *W przypadku odstępstwa na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu dane państwo członkowskie zapewnia, aby po upływie terminu określonego zgodnie z art. 7 ust. 5 i bez uszczerbku dla prawa operatora do natychmiastowego skorzystania ze środków ochrony prawnej zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, właściwy organ lub inny podmiot określony przez to państwo członkowskie bez zbędnej zwłoki, na wniosek operatora lub z własnej inicjatywy, zapraszał wnioskodawcę na spotkanie w celu ułatwienia przyjęcia decyzji w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia. Właściwy organ organizuje to spotkanie nie później niż dwa miesiące od złożenia wniosku. Bez zbędnej zwłoki po spotkaniu właściwy organ przedstawia pisemne sprawozdanie z dyskusji, które zawiera opinie zaangażowanych stron i wskazuje operatorowi datę, kiedy ma być wydana decyzja w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia.*

Artykuł 9

Zwolnienia z wymogu przeprowadzenia procedury udzielania zezwoleń

1. *Roboty budowlane, które obejmują którykolwiek z poniższych elementów, nie podlegają procedurze udzielania zezwoleń w rozumieniu art. 7, chyba że takie zezwolenie jest wymagane zgodnie z innymi aktami prawnymi Unii:*
- a) *roboty naprawcze i konserwacyjne o ograniczonym zakresie, np. pod względem wartości, wielkości, oddziaływania lub czasu trwania;*
 - b) *ograniczone techniczne ulepszenia istniejących robót lub instalacji, o ograniczonym oddziaływaniu;*
 - c) *roboty budowlane na małą skalę, których zakres jest ograniczony, np. pod względem wartości, wielkości, oddziaływania lub czasu trwania, wymagane do wdrożenia VHCN.*

2. *Na podstawie należycie uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów państwa członkowskie określają rodzaje robót budowlanych, do których ma zastosowanie ust. 1. Informacje dotyczące takich rodzajów robót budowlanych są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.*
3. *Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i z zastrzeżeniem procedury określonej w ust. 2, właściwe organy mogą wymagać zezwoleń na wdrożenie elementów VHCN lub urządzeń towarzyszących w następujących sytuacjach:*
 - a) *gdy dotyczy to infrastruktury technicznej lub kategorii infrastruktury technicznej chronionych ze względu na wartość architektoniczną, historyczną, religijną lub przyrodniczą lub z innych względów chronionych zgodnie z prawem krajowym; lub*
 - b) *gdy jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo publiczne, obronność, bezpieczeństwo, środowisko lub zdrowie publiczne, lub w celu ochrony bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej.*
4. *Państwa członkowskie mogą wymagać, aby operatorzy, którzy planują przeprowadzić roboty budowlane objęte niniejszym artykułem, powiadomili właściwe organy o zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych przed rozpoczęciem prac.*

Powiadomienie to nie powinno zawierać więcej niż oświadczenia operatora o zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych oraz minimalne informacje, które są wymagane, aby umożliwić właściwym organom ocenę, czy roboty te są objęte odstępstwem określonym w ust. 3. Te minimalne informacje obejmują co najmniej przewidywaną datę rozpoczęcia robót budowlanych, czas ich trwania, dane kontaktowe osoby odpowiedzialnej za wykonanie tych robót budowlanych oraz obszar, którego dotyczą roboty.

Artykuł 10

Wewnętrzzbudynkowa infrastruktura techniczna i kable światłowodowe

1. **Wszystkie nowe** budynki i **budynki poddawane generalnym pracom remontowym**, w tym ich elementy objęte współwłasnością, w odniesieniu do których złożono wnioski o wydanie zezwolenia na budowę po ... [21 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia], muszą być wyposażone w wewnętrzzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej **oraz wewnętrzzbudynkowe okablowanie światłowodowe, w tym połączenia aż do punktu fizycznego, w którym użytkownik końcowy podłącza się do sieci publicznej.**
2. Wszystkie nowe budynki wielorodzinne lub budynki wielorodzinne poddawane generalnym pracom remontowym, dla których zostały złożone wnioski o wydanie zezwolenia na budowę po ... [21 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia], muszą być wyposażone w punkt dostępu.
3. **Do dnia ... [21 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia], wszystkie budynki**, w tym ich elementy będące współwłasnością, poddawane generalnym pracom remontowym zgodnie z definicją w art. 2 pkt 10 dyrektywy 2010/31/UE muszą być wyposażone w wewnętrzzbudynkową infrastrukturę techniczną przystosowaną do technologii światłowodowej **i wewnętrzzbudynkowe okablowanie światłowodowe, w tym połączenia aż do punktu fizycznego, w którym użytkownik końcowy podłącza się do sieci publicznej, jeśli nie podnosi to nieproporcjonalnie kosztów prac remontowych i jest technicznie wykonalne.**
Wszystkie budynki wielorodzinne poddawane takim generalnym pracom remontowym muszą być również wyposażone w punkt dostępu.

4. Do dnia ... [18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] państwa członkowskie, w **konsultacji z zainteresowanymi stronami i w oparciu o najlepsze praktyki branżowe**, przyjmują odpowiednie normy lub specyfikacje techniczne, które są niezbędne do wdrożenia ust. 1, 2 i 3. Te normy lub specyfikacje techniczne z **łatwością umożliwiają zwykłą działalność w zakresie konserwacji poszczególnych kabli światłowodowych wykorzystywanych przez każdego operatora do świadczenia usług sieci VHCN i** określają co najmniej:
- a) specyfikacje punktu dostępu budynku i specyfikacje interfejsu światłowodowego;
 - b) specyfikacje kabli;
 - c) specyfikacje gniazd;
 - d) specyfikacje **przewodów** lub mikrokanalizacji;
 - e) specyfikacje techniczne niezbędne do zapobiegania ingerencjom w okablowanie elektryczne;
 - f) minimalny promień zgięcia;
 - g) specyfikacje techniczne instalacji okablowania.**

5. Państwa członkowskie zapewniają zgodność z normami lub specyfikacjami technicznymi, o których mowa w ust. 4. W celu wykazania takiej zgodności państwa członkowskie ustanawiają procedury, które mogą obejmować lokalne kontrole budynków lub ich reprezentatywnej próby. ■
6. Budynki wyposażone zgodnie z niniejszym artykułem kwalifikują się, **na zasadzie dobrowolności i zgodnie z procedurami ustanowionymi przez państwa członkowskie**, do uzyskania **oznaczenia** „infrastruktura przystosowana do technologii światłowodowej”, w **przypadku gdy państwa członkowskie postanowiły wprowadzić takie** oznaczenie.
7. Ust. 1, 2 i 3 nie mają zastosowania do niektórych kategorii budynków, w przypadku których zachowanie zgodności z tymi ustępami stanowi nieproporcjonalne obciążenie w kategoriach kosztów dla indywidualnych właścicieli lub współwłaścicieli w oparciu o obiektywne czynniki. **Państwa członkowskie określają takie kategorie budynków na podstawie należyście uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów.**
8. **Państwa członkowskie określają, na podstawie należyście uzasadnionych i proporcjonalnych kryteriów**, rodzaje budynków, takie jak określone kategorie zabytków, budynków o znaczeniu historycznym, budynków wojskowych oraz budynków wykorzystywanych do celów bezpieczeństwa narodowego, zgodnie z definicją w prawie krajowym, **które mają być zwolnione z obowiązków przewidzianych w ust. 1, 2 i 3, lub do których obowiązki te mają mieć zastosowanie z odpowiednimi dostosowaniami technicznymi.** Informacje dotyczące takich kategorii budynków są publikowane za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego.

Artykuł 11

Dostęp do wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej

1. **Każdemu dostawcy publicznych sieci** łączności elektronicznej, z zastrzeżeniem ust. 3 **i bez uszczerbku dla praw własności**, przysługuje prawo do doprowadzania swojej sieci, na własny koszt, aż do punktu dostępu.
2. Każdemu **dostawcy** publicznych **sieci** łączności elektronicznej, z zastrzeżeniem ust. 3, przysługuje prawo dostępu do wszelkiej istniejącej wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej w celu wdrożenia elementów **VHCN**, jeżeli powielanie jest technicznie niemożliwe lub ekonomicznie nieopłacalne.
3. Każdy posiadacz prawa do użytkowania punktu dostępu oraz wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej pozytywnie rozpatruje, na sprawiedliwych, **rozsądnych** i niedyskryminujących warunkach, w stosownych przypadkach również cenowych, wszystkie uzasadnione **pisemne** wnioski o udzielenie dostępu do punktu dostępu i wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej składane przez **dostawców** publicznych **sieci** łączności elektronicznej. **Państwo członkowskie może określić szczegółowe wymogi dotyczące administracyjnych aspektów przedmiotowych wniosków.**

4. W przypadku braku dostępnej wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej przystosowanej do technologii światłowodowej **każdemu dostawcy** publicznych **sieci** łączności elektronicznej przysługuje prawo do zakończenia swojej sieci w lokalu abonenta, z zastrzeżeniem zgody **właściciela lub abonenta, zgodnie z prawem krajowym, przy wykorzystaniu istniejącej wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej, w zakresie w jakim jest ona dostępna i jest do niej dostęp zgodnie z ust. 3**, oraz pod warunkiem zminimalizowania wpływu na własność prywatną osób trzecich.
5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla prawa własności właściciela punktu dostępu lub wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej, w przypadku gdy posiadacz prawa użytkowania tej infrastruktury lub punktu dostępu nie jest ich właścicielem, ani praw własności innych osób trzecich, takich jak właściciele gruntu i budynku.
6. **Do dnia ... [18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]** po przeprowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi stronami, krajowymi organami ds. rozstrzygania sporów oraz, w stosownych przypadkach, z innymi właściwymi organami lub agencjami Unii w odpowiednich sektorach **oraz po uwzględnieniu utrwalonych zasad i szczególnych uwarunkowań państw członkowskich, BEREC**, w ścisłej współpracy z **Komisją opublikuje wytyczne dotyczące warunków dostępu do wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej, w tym stosowania sprawiedliwych i rozsądnych warunków, oraz w zakresie kryteriów, których powinny przestrzegać krajowe organy ds. rozstrzygania sporów przy rozstrzyganiu sporów.**

Artykuł 12

Cyfryzacja pojedynczych punktów informacyjnych

1. Pojedyncze punkty informacyjne udostępniają odpowiednie narzędzia cyfrowe, takie jak portale internetowe, **bazy danych**, platformy cyfrowe lub aplikacje cyfrowe, w celu zapewnienia możliwości wykonywania wszystkich praw online oraz wypełniania online wszystkich obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu.
2. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą połączyć lub całkowicie bądź częściowo zintegrować wybrane **istniejące lub nowo opracowane** narzędzia cyfrowe wspierające pojedyncze punkty informacyjne, o których mowa w ust. 1, **w celu unikania powielania narzędzi cyfrowych**.
3. Państwa członkowskie ustanawiają krajowy cyfrowy punkt kompleksowej obsługi, obejmujący wspólny interfejs użytkownika, aby zapewnić sprawny dostęp do cyfrowych pojedynczych punktów informacyjnych.
4. **Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie zasoby techniczne, finansowe i ludzkie w celu wsparcia rozwoju i cyfryzacji pojedynczych punktów informacyjnych.**

Artykuł 13
Rozstrzygnięcie sporów

1. Bez uszczerbku dla możliwości skierowania sprawy do sądu każda strona jest uprawniona do skierowania ewentualnego sporu do właściwego krajowego organu ds. rozstrzygnięcia sporów ustanowionego na podstawie art. 14:
 - a) jeżeli odmówiono dostępu do istniejącej infrastruktury lub nie osiągnięto porozumienia w zakresie szczegółowych warunków, w tym w kwestii cen, w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania wniosku o udzielenie dostępu na podstawie art. 3;
 - b) w związku z prawami i obowiązkami określonymi w art. 4 i 6, w tym w przypadku gdy informacje, których dotyczy wnioski, nie zostały udostępnione w *mających zastosowanie terminach*;
 - c) jeżeli nie osiągnięto porozumienia dotyczącego koordynacji robót budowlanych zgodnie z art. 5 ust. 2 w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania formalnego wniosku o koordynację robót budowlanych; lub
 - d) jeżeli nie osiągnięto porozumienia dotyczącego dostępu do wewnątrzbudynkowej infrastruktury technicznej, o którym mowa w art. 11 ust. 2 lub 3, w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania formalnego wniosku o udzielenie dostępu.

Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że w przypadku sporów, o których mowa w ust. 1 lit. a) i d), jeżeli podmiot, do którego operator zwrócił się o dostęp, jest jednocześnie podmiotem uprawnionym do przyznania prawa drogi do nieruchomości, na której, w której lub pod którą znajduje się przedmiot wniosku o dostęp, krajowy organ ds. rozstrzygnięcia sporów może również rozstrzygnąć spór dotyczący prawa drogi.

2. Uwzględniając w pełni zasadę proporcjonalności i zasady ustanowione w odpowiednich wskazówkach Komisji **lub wytycznych BEREC**, krajowy organ ds. rozstrzygania sporów, o którym mowa w ust. 1, wydaje wiążącą decyzję rozstrzygającą spór:

- a) w terminie czterech miesięcy od daty otrzymania wniosku o rozstrzygnięcie sporu w odniesieniu do sporów, o których mowa w ust. 1 lit. a);
- b) w terminie jednego miesiąca od daty otrzymania wniosku o rozstrzygnięcie sporu w odniesieniu do sporów, o których mowa w ust. 1 lit. b), c) i d). ■

Terminy te można przedłużyć jedynie w **należyście uzasadnionych** wyjątkowych okolicznościach.

3. Jeżeli chodzi o spory, o których mowa w ust. 1 lit. a), c) i d), decyzja krajowego organu ds. rozstrzygania sporów może polegać na określeniu sprawiedliwych i rozsądnych warunków, w stosownych przypadkach również cenowych.

4. **Organy ds. rozstrzygania sporów publikują swoje decyzje, przestrzegając zasad poufności i ochrony tajemnic handlowych. Pojedynczy punkt informacyjny zapewnia dostęp do decyzji publikowanych przez organy ds. rozstrzygania sporów.**

W przypadku gdy spór dotyczy dostępu do infrastruktury operatora, a krajowym organem ds. rozstrzygania sporów jest krajowy organ regulacyjny, uwzględnia się – w stosownych przypadkach – cele określone w art. 3 dyrektywy (UE) 2018/1972.

5. *Niniejszy* artykuł stanowi uzupełnienie środków zaskarżenia i procedur zgodnie z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i pozostaje bez uszczerbku dla tych środków i procedur.

Artykuł 14

Właściwe organy

1. Państwa członkowskie ustanawiają lub wyznaczają co najmniej jeden właściwy organ do wykonywania zadań krajowego organu ds. rozstrzygania sporów zgodnie z art. 13 ust. 1 (zwany dalej „krajowym organem ds. rozstrzygania sporów”).
2. Krajowy organ ds. rozstrzygania sporów jest prawnie odrębny i funkcjonalnie niezależny od wszelkich operatorów sieci i podmiotów sektora publicznego będących właścicielami infrastruktury technicznej lub kontrolującymi taką infrastrukturę, które są zaangażowane w spór. Państwa członkowskie, które zachowują prawo własności operatorów sieci lub kontrolę nad nimi, zapewniają skuteczne strukturalne oddzielenie funkcji związanych z krajowymi procedurami rozstrzygania sporów oraz funkcji pojedynczego punktu informacyjnego od działań związanych z prawem własności lub kontrolą.

Krajowe organy ds. rozstrzygania sporów działają w sposób niezależny i obiektywny, i przy rozstrzyganiu sporów nie zwracają się do żadnego innego organu z prośbą o instrukcje ani nie przyjmują takich instrukcji. Nie wyklucza to sprawowania nadzoru zgodnie z prawem krajowym. Jedynie właściwe organy odwoławcze są uprawnione do zawieszenia lub uchylecia decyzji krajowych organów ds. rozstrzyganie sporów.

3. Krajowy organ ds. rozstrzygania sporów może pobierać opłaty na pokrycie kosztów wykonywania powierzonych mu zadań.
4. Wszystkie strony uczestniczące w sporze w pełni współpracują z krajowym organem ds. rozstrzygania sporów.
5. Funkcje pojedynczego punktu informacyjnego, o których mowa w art. 3–10, art. 12 i 13, pełni co najmniej jeden właściwy organ wyznaczony przez państwa członkowskie odpowiednio na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym. Do celów pokrycia kosztów pełnienia tych funkcji można pobierać opłaty za korzystanie z pojedynczych punktów informacyjnych.
6. Ust. 2 *akapit pierwszy* stosuje się *odpowiednio* do właściwych organów pełniących funkcje pojedynczego punktu informacyjnego.
7. Właściwe organy wykonują swoje uprawnienia w sposób bezstronny, przejrzysty i terminowy. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy te posiadały wystarczające zasoby techniczne, finansowe i ludzkie do wykonywania przydzielonych im zadań.
8. Państwa członkowskie publikują zadania, które mają być wykonywane przez poszczególne właściwe organy, za pośrednictwem pojedynczego punktu informacyjnego, w szczególności w przypadku gdy zadania te zostały przydzielone więcej niż jednemu właściwemu organowi lub gdy przydzielone zadania uległy zmianie. W stosownych przypadkach właściwe organy konsultują się i współpracują ze sobą w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

9. Państwa członkowskie zgodnie z niniejszym artykułem powiadamiają Komisję o nazwach poszczególnych właściwych organów pełniących funkcję na mocy niniejszego rozporządzenia oraz o ich odpowiednich obowiązkach i o wszelkich zmianach w tym zakresie przed wejściem w życie takiego wyznaczenia lub takich zmian.
10. Od każdej decyzji podjętej przez właściwy organ przysługuje odwołanie, zgodnie z prawem krajowym, do w pełni niezależnego organu odwoławczego, w tym organu o charakterze sądowym. Art. 31 dyrektywy (UE) 2018/1972 stosuje się odpowiednio do wszelkich odwołań na podstawie niniejszego ustępu.

Prawo do odwołania się zgodnie z akapitem pierwszym pozostaje bez uszczerbku dla prawa stron do skierowania sporu do właściwego sądu krajowego.

■

Artykuł 15

Kary ■

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów niniejszego rozporządzenia oraz wszelkich wiążących decyzji przyjętych na podstawie niniejszego rozporządzenia przez właściwe organy, o których mowa w art. 14, oraz wprowadzają wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wykonania. Przewidziane kary muszą być odpowiednie, skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

Artykuł 16

Przegląd i monitorowanie

1. Do dnia ... [4 lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z wykonania niniejszego rozporządzenia. Sprawozdanie to będzie zawierało podsumowanie skutków środków określonych w niniejszym rozporządzeniu oraz ocenę postępów w realizacji jego celów, w tym ocenę, czy i jak niniejsze rozporządzenie może w dalszym stopniu przyczynić się do realizacji celów w zakresie łączności określonych w decyzji (UE) 2022/2481.

Sprawozdanie to obejmie zmiany sytuacji w powiązaniu z zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, które mogą mieć wpływ na postępy w zakresie szybkiego i powszechnego wdrażania VHCN na obszarach wiejskich, wyspiarskich i oddalonych, takich jak wyspy oraz regiony górskie i regiony słabo zaludnione, a także na ewolucję rynku infrastruktury wież telekomunikacyjnych oraz upowszechnianie rozwiązań dosyłowych, w tym satelitarnych łącz dosyłowych w ramach szybkiej łączności cyfrowej.

2. W tym celu Komisja może zażądać od państw członkowskich informacji, które powinny zostać dostarczone bez nieuzasadnionej zwłoki. W szczególności do dnia ... [18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] państwa członkowskie – w ścisłej współpracy z Komisją – za pośrednictwem Komitetu ds. Łączności ustanowionego na mocy art. 118 dyrektywy (UE) 2018/1972, określą wskaźniki służące odpowiedniemu monitorowaniu stosowania niniejszego rozporządzenia oraz mechanizm zapewniający okresowe gromadzenie danych i składanie Komisji sprawozdań na ten temat.

Artykuł 17

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2015/2120

W rozporządzeniu (UE) 2015/2120 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 dodaje się punkty w brzmieniu:
- „5) »usługa łączności interpersonalnej niewykorzystująca numerów« oznacza usługę łączności interpersonalnej niewykorzystującej numerów zdefiniowaną w art. 2 pkt 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972*;**

- 6) *„usługa łączności krajowej” oznacza usługę łączności interpersonalnej wykorzystującą numery zainicjowaną w państwie członkowskim krajowego dostawcy konsumenta i zakończoną na jakimkolwiek stacjonarnym lub ruchomym numerze z krajowego planu numeracji tego samego państwa członkowskiego;*
- 7) *„usługa łączności wewnątrzunijnej” oznacza usługę łączności interpersonalnej wykorzystującą numery zainicjowaną w państwie członkowskim krajowego dostawcy konsumenta i zakończoną na jakimkolwiek stacjonarnym lub ruchomym numerze z krajowego planu numeracji innego państwa członkowskiego;*

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej (Dz.U. L 321 z 17.12.2018, s. 36).”;

2) w art. 5a dodaje się ustępy w brzmieniu:

- „7. *Od dnia 1 stycznia 2029 r. dostawcy nie stosują wobec konsumentów różnych cen detalicznych za usługi łączności krajowej i usługi łączności wewnątrzunijnej, pod warunkiem że przyjęte zostaną przepisy techniczne dotyczące zabezpieczeń, takie jak środki w zakresie zrównoważonego rozwoju, uczciwego korzystania i zwalczania nadużyć. Do dnia 30 czerwca 2028 r. Komisja po konsultacji z BEREC przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający te przepisy techniczne zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 5b.***

8. *Od dnia 1 stycznia 2025 r. dostawcy mogą dobrowolnie wypełniać obowiązek niestosowania różnych cen detalicznych określony w ust. 7. Dostawcy ci są zwolnieni z obowiązków określonych w ust. 1, z zastrzeżeniem polityki uczciwego korzystania, w celu wcześniejszego zapewnienia konsumentom korzyści wynikających z równych cen detalicznych za usługi łączności krajowej i usługi łączności wewnętrznej. W tym celu do dnia 31 grudnia 2024 r., po konsultacji z BEREC, Komisja przyjmie akt wykonawczy w sprawie uczciwego korzystania, w oparciu o typowe wzorce korzystania, i w sprawie środków zwalczania nadużyć. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 5b ust. 2.*
9. Do dnia 30 czerwca 2027 r., po konsultacji z BEREC, Komisja dokona przeglądu niniejszego artykułu i w oparciu o ocenę jego skutków Komisja może w stosownych przypadkach podjąć decyzję o przedłożeniu wniosku ustawodawczego w celu jego zmiany.
10. *Ocena, o której mowa w ust. 9, obejmuje:*
- a) zmiany kosztów hurtowych związanych ze świadczeniem usług łączności wewnętrznej;
 - b) zmiany konkurencji na rynku świadczenia usług łączności interpersonalnej wykorzystującej numery oraz tendencji w zakresie cen detalicznych za usługi łączności wewnętrznej w poszczególnych państwach członkowskich;

- c) *zmiany w zakresie preferencji konsumentów i dokonywanych przez nich wyborów w zakresie specjalnych ofert i pakietów, za które opłaty nie są pobierane na podstawie rzeczywistego korzystania z usług łączności wewnętrznej;*
- d) potencjalny wpływ na krajowe rynki świadczenia usług łączności w zakresie świadczenia usług łączności interpersonalnej wykorzystującej numery, a w szczególności na ceny detaliczne stosowane wobec ogółu konsumentów, z uwzględnieniem kosztów świadczenia usług łączności wewnętrznej, oraz potencjalny wpływ środków na przychody dostawców i, w miarę możliwości, na zdolności inwestycyjne dostawców, w szczególności w kontekście przyszłego rozwoju sieci zgodnie z celami w zakresie łączności, określonymi w decyzji (UE) 2022/2481, na których to rynkach dodatkowe opłaty za połączenia za usługi łączności wewnętrznej nie są jeszcze pobierane;
- e) zakres korzystania, dostępność i konkurencyjność usług łączności interpersonalnej niewykorzystującej numerów lub wszelkich alternatywnych wobec usług łączności wewnętrznej rozwiązań;
- f) zmiany planów taryfowych w odniesieniu do usług łączności wewnętrznej, a w szczególności zakres, w jakim wdrożenie środków przewidzianych w ust. 8 doprowadziło do uzyskania postępów w znoszeniu różnic w cenach detalicznych dla konsumentów za usługi łączności krajowej i łączności wewnętrznej.

11. W celu przeprowadzenia oceny, o której mowa w ust. 9, BEREC regularnie zbiera odpowiednie informacje od krajowych organów regulacyjnych. W stosownych przypadkach krajowe organy regulacyjne mogą dostarczać te dane we współpracy z innymi właściwymi organami. Dane zgromadzone przez BEREC zgodnie z niniejszym ustępem przekazywane są Komisji co najmniej raz w roku. Komisja podaje je do wiadomości publicznej. Aby BEREC mógł wypełniać swoje obowiązki wynikające z niniejszego ustępu, dostawcy są zobowiązani do współpracy poprzez dostarczanie żądanych danych, w tym danych poufnych, odpowiednim organom krajowym.”;

3) dodaje się artykuł w brzmieniu:

**„Artykuł 5b
Procedura komitetowa**

1. W celu wypełnienia obowiązków wynikających z art. 5a niniejszego rozporządzenia Komisję wspomaga Komitet ds. Łączności ustanowiony na mocy art. 118 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/1972. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

1. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.”.

4) w art. 10 ust. 5 datę „14 maja 2024 r.” zastępuje się datą „30 czerwca 2032 r.”.

Artykuł 18

Uchylenie

1. Dyrektywa 2014/61/UE traci moc ze skutkiem od dnia ...[data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu, w przypadku gdy przepisy niniejszego rozporządzenia zastępujące przepisy dyrektywy 2014/61/UE mają zastosowanie od późniejszej daty, następujące odpowiednie przepisy tej dyrektywy pozostają w mocy do tej samej daty, jak określono poniżej:
 - a) art. 4 ust. 2 i 3, art. 4 ust. 4, pierwsze zdanie, art. 6 ust. 1, 2, 3 i 5, oraz art. 7 ust. 1 i 2 tej dyrektywy pozostają w mocy do dnia ... [24 miesiące od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia];
 - b) *art. 8 ust. 1 tej dyrektywy pozostają w mocy do dnia ... [21 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].***
3. Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia i odczytuje się je zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku.

Artykuł 19

Wejście w życie i stosowanie

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia ... [**18** miesięcy od **daty** wejścia w życie **niniejszego rozporządzenia**].
3. W drodze odstępstwa od ust. 2 niniejszego artykułu:
 - a) **art. 5 ust. 6 i art. 11 ust. 6 stosuje się od dnia ...[data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia];**
 - b) **art. 17 stosuje się od dnia 15 maja 2024 r.**
 - c) Art. 10 ust. 1, 2 i 3 stosuje się od dnia ... [21 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia];
 - d) art. 4 ust. 3, art. 6 ust. 1, art. 7 ust 2 i 3 oraz art. 12 ust. 1, 2 i 3 stosuje się od dnia ... [24 miesiące od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący/Przewodnicząca

W imieniu Rady

Przewodniczący/Przewodnicząca

ZAAŁACZNIK

Tabela korelacji

Dyrektywa 2014/61/UE	Niniejsze rozporządzenie
art. 1 ust. 1	art. 1 ust. 1
art. 1 ust. 2	art. 1 ust. 3
art. 1 ust. 3	art. 1 ust. 3
art. 1 ust. 4	art. 1 ust. 2
—	art. 1 ust. 4
—	art. 1 ust. 5
art. 2	art. 2
art. 3 ust. 1	art. 3 ust. 11
art. 3 ust. 2	art. 3 ust. 1
—	art. 3 ust. 2
—	art. 3 ust. 3
—	art. 3 ust. 4
art. 3 ust. 3	art. 3 ust. 5
—	art. 3 ust. 6
art. 3 ust. 3 akapit drugi	art. 3 ust. 7
art. 3 ust. 4	art. 13 ust. 1 lit. a)
art. 3 ust. 5	art. 13 ust. 2
—	art. 13 ust. 3
—	art. 13 ust. 4 akapit drugi
—	art. 3 ust. 8
—	art. 3 ust. 9
—	art. 3 ust. 10
art. 3 ust. 6	art. 3 ust. 12
—	art. 3 ust. 13
art. 4 ust. 1	art. 4 ust. 1
art. 4 ust. 2	art. 4 ust. 3
—	art. 4 ust. 2
art. 4 ust. 3	art. 4 ust. 1
—	art. 4 ust. 3

Dyrektywa 2014/61/UE	Niniejsze rozporządzenie
art. 4 ust. 4 zdanie pierwsze	art. 4 ust. 3
—	art. 4 ust. 4
art. 4 ust. 4 zdanie drugie i trzecie	art. 4 ust. 1 akapit drugi i trzeci
art. 4 ust. 5	art. 4 ust. 5
art. 4 ust. 6	art. 13 ust. 1 lit. b) art. 13 ust. 2 lit. b)
art. 4 ust. 7	art. 4 ust. 6 art. 4 ust. 7
art. 4 ust. 8	art. 4 ust. 8
art. 5 ust. 1	art. 5 ust. 1
art. 5 ust. 2	art. 5 ust. 2
—	art. 5 ust. 3
—	art. 5 ust. 4
art. 5 ust. 3	art. 13 ust. 1 lit. c)
art. 5 ust. 4	art. 13 ust. 2 lit. b) art. 13 ust. 3
art. 5 ust. 5	art. 5 ust. 5
—	art. 5 ust. 6
art. 6 ust. 1	art. 6 ust. 1
art. 6 ust. 2	—
art. 6 ust. 3	art. 6 ust. 1
art. 6 ust. 4	art. 13 ust. 1 lit. b), art. 13 ust. 2 lit. b),
art. 6 ust. 5	art. 6 ust. 2
—	art. 7 ust. 1
art. 7 ust. 1	art. 7 ust. 2
art. 7 ust. 2	art. 7 ust. 3
—	art. 7 ust. 4
art. 7 ust. 3	art. 7 ust. 5
—	art. 7 ust. 6
	art. 7 ust. 7
	art. 7 ust. 8
	art. 7 ust. 9
	art. 7 ust. 10

Dyrektywa 2014/61/UE	Niniejsze rozporządzenie
	art. 7 ust. 11
	art. 7 ust. 12
art. 7 ust. 4	—
—	art. 8
—	art. 9
art. 8 ust. 1	art. 10 ust. 1
art. 8 ust. 2	art. 10 ust. 2
art. 8 ust. 3	art. 10 ust. 6
art. 8 ust. 4	art. 10 ust. 7
	art. 10 ust. 8
art. 9 ust. 1	art. 11 ust. 1
art. 9 ust. 2	art. 11 ust. 2
art. 9 ust. 3	art. 11 ust. 3
	art. 13 ust. 1 lit. d)
	art. 13 ust. 2
art. 9 ust. 4	art. 11 ust. 3
art. 9 ust. 5	art. 11 ust. 4
art. 9 ust. 6	art. 11 ust. 5
—	art. 11 ust. 6
—	art. 12
—	art. 13 ust. 1 akapit drugi
—	art. 13 ust. 4 akapit pierwszy
—	art. 13 ust. 5
art. 10 ust. 1	art. 14 ust. 1
art. 10 ust. 2	art. 14 ust. 2 i art. 14 ust. 3
art. 10 ust. 3	art. 14 ust. 4
art. 10 ust. 4	art. 14 ust. 5
—	art. 14 ust. 6
—	art. 14 ust. 7
art. 10 ust. 5	art. 14 ust. 9
art. 10 ust. 6	art. 14 ust. 10
art. 11	art. 15

Dyrektywa 2014/61/UE	Niniejsze rozporządzenie
art. 12	art. 16 ust. 1
—	art. 16 ust. 2
—	art. 17
—	art. 18
art. 13	—
art. 14	art. 19
art. 15	—

Or. en